

VIS SMARKIAU SUKASI GIRNOS...

SIBIRO VILKŲ RIETENOS

Piautuvo ir kūjio kraujuotame pavėsyje kova dar tebevyksta. Tyli, šėtoniškai sukurta ir neaiški. Ir netik Maskvoje kovojama dėl teisės „atstovauti“ suniekintą bei badaujamą liaudį. Iš Rumunijos taip pat skverbiasi tokios pačios kovos kraugeringi atgarsiai. Vėliau seks kiti, kituos Maskvos „vaikų darželiuos“!

Nemažiau sudomino ir „politrukų“ panaikinimas raudonojoje armijoje, gen. Konievo 6 kovo pareikštas. Daugeliui vakariečių atrodo, jog tai kažkoks nepaprastos reikšmės įvykis, kuris tačiau mums netaip jau reikšmingas turėtų atrodyti. Žinome gerai, nes patys esam matę, koks didelis šių politinių vadovų skaičius buvo armijoje ir kokia jų reikšmė. Dėl to tad nenoromis kyla klausimas, kurgi dings tie tūkstančiai ir dešimtys tūkstančių leitenantų, kapitonų, pulkininkų ir generolų su penkiakampėmis žvaigždėmis ant rankovių? Netenka manyti, kad visi būtų paskirti ministeriais arba likviduoti šūviu į pakaušį, nes tai juk rinktiniai partijos vyrai! Visa tai gi rodo, kad tai tik sovietinių dūmų debesys, kitiems apgauti. Kad šis „politrukų panaikinimas“ būtų reikšmingas pavergtoms tautoms, tenka abejojti.

NEŽAISIU SU TAVIM...

Paskutinieji Eisenhowerio pareiškimai, grąšantieji iš Europos atšaukti JAV kariuomenės dalinius, jei Prancūzija nepatvirtintų Paryžiaus susitarimų dėl Vokietijos apginklavimo, primena vaikų žaidimą ir jų priemonės maištingam ir neklaužadai sutvarkyti. Tų pačių priemonių griebiasi ir Churchillis, gal kiek paaugliam geriau tinkančių. Jo laiškas, anot Prancūzijos užsienio reikalų ministerio Pinay, rašytas dar Mendes-France, aiškiai pabrėžia, jei Paryžiaus susitarimai nebūtų patvirtinti, kad Atlanto apsaugos pakto baliuje pasirinktų šokiui Vokietiją.

Taigi rodo, kad JAV ir Anglijos politika Maskvos atžvilgiu yra tvirta ir aiškaus pavojaus supratimu pagrįsta.

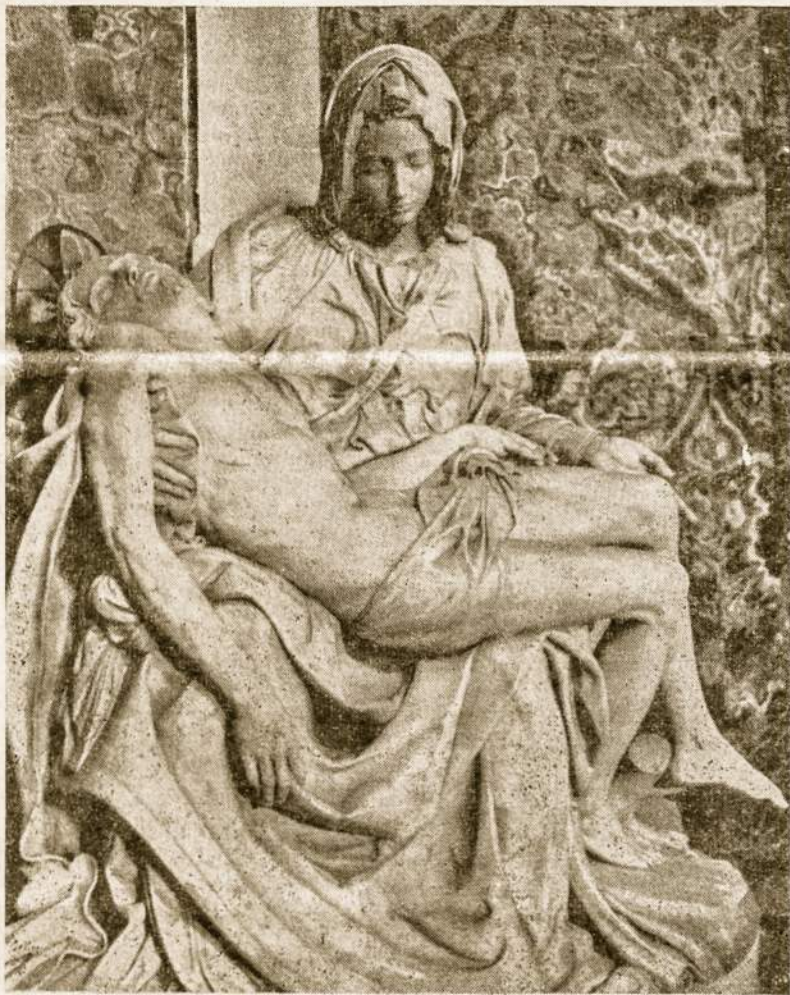
Jau esame minėję šioje pačioje vietoje F. Dulles pareiškimą, kad pavojus ir užpuolimo atveju Pietryčių Azijoje, JAV panaudotų branduolinius ginklus. Paskutinysis JAV užsienio reikalų ministerio pareiškimas, pavojus atveju branduolinių ginklų pavartojimą suvisuotina: atominiai ginklai bus vartojami visose gaisro vietose, nežiūrint kurioje pasaulio dalyje jis iškiltų. Tuo būdu Maskvos ir jos batlaizų „pasilinksmimams“ norima padaryti galą.

NUSIGINKLAVIMAS IR FORMOZA

Jau senokai Londone susirinkę „didieji“ svarsto reikalą nusiginkluoti ar bent apriboti branduolinių ginklų naudojimą. Nevyksta taip gerai, kaip visas pasaulis trokštų: nereikia daugiau karų ir laisvė visoms tautoms. Tačiau juk aišku visiems, jei šiuose pasitarimuose dalyvauja ir kraugerings plėšikas, sunku bus susitarti. Maskva norės turėti ginklų, nes jos tikslas pavergti visą pasaulį, gi vakariečiai nenusiginkluos, nes

laisvę ir gyvybę ginti nuo plėšiko galima tik su ginklu rankoj.

Tuo tarpu Formozos aplinkinėse salose vis tebevyksta „praktiškas nusiginklavimas“ šūviai nenutyla ir šaudmenų naikinimas tebevyksta. Ar ilgai tai pakęs laisvasis pasaulis ir ar suras „sugyvenimo“ būdą sunku pasakyti. Logiškai galvojant galima būtų juk ir laukti naujų ir dar griežtesnių pareiškimų — nuo rytdienos gana jau tų „žaidimų“, o jei ne tai... Ar nepradės dar greičiau sukstis girtos?.. — abc —

PIETA — Kristus nuimtas nuo kryžiaus ant Marijos rankų.
(Mykolo Angelo garsioji skulptūra šv. Petro Bazilikoje, Romoje).

Pasaulio Lietuviai

KULTūros KRONIKA

* Dėl filosofo I. Kanto kilmės JAV lietuvių spaudoje pasisako visa eilė veikėjų. Ir prof. Ernestas Fraenkelis, Hamburgo universiteto profesorius, laikomas vienu iš žymiausių lituanistų pasaulyje, pareiškė savo nuomonę, kad jis laiko Kantą esant lietuviško arba prūsisko kilmės. Kanto pavardė pagrįstai gali būti kildinama iš Daukanto ar Kantauto. Ypač įdomus jam esąs Trautmano liudijimas apie vietovardį Cante. Fraenkelis primena visiems žinomą faktą, kad pats Kantas domėjosi lietuvių kalba ir tauta, o apie 1800 m. ragino ir svetimtaučius taip pat domėtis lituanistika.

* Clevelando Kultūros Fondas nori ateityje kiek pertvarkyti savo veiklą ir, jeidamas į vietas lietuvių LB sudėtį, tapti visos JAV LB Kultūros Fondo minties įkvėpėju, skelbėju ir vykdytoju. Rūpinamasi taip pat sustiprinti lietuvių propagandą tarp svetimųjų ypač kultūrinėmis priemonėmis. Metama min-

tis, kad reikėtų leisti į platesnius horizontus, ieškant draugų tarp amerikiečių, kurie pasistengtų Lietuvos ir lietuvių reikalus kaip reikiant suprasti ir visados juos paremti. Šioje srityje gražios iniciatyvos yra parodę kad ir studentai, leiddami anglų k. informacinį leidinį „Lituanus“. Ateityje norima sutelkti dar daugiau dokumentacines bei archyvinės medžiagos, į kurią įeity jvairių amerikiečių pareigūnų pasisakymai Lietuva lietuvių reikalus, panašaus pobūdžio straipsniai spaudoje etc. „Lituanui“ dail. V. K. Jonynas pasižadėjo parašyti apie lietuvių įnašą į pasaulio meną. J. Mekas atsiuntė anglišką poemą, A. Landsbergis parašė apie lietuvių literatūrą pokariniiais metais etc. Talkon pats pasisiūlė amerikietis anglų k. stilistas ir padeda kiti, kuriems gyvai rūpi lietuvių tautos reikalai.

* Visuotiniame Amerikos lietuvių studentų suvažiavime Čikagoje dalyvavo apie 200 atstovų. Svarstyti aktualieji studentų reikalai.

LIETUVIŠKOS KULTŪROS REIKALU

Vienas būtiniausių reikalų mūsų tautos likiminėje kovoje yra jos kultūrinių pasireiškimų stiprinimas ir ugdymas. Tauta, kaip mūsų, pagrindinai sukręsta atimant net valstybinę nepriklausomybę ir daliai tautos narių išsiblaškius po visus pasaulio kontinentus, skverbiasi prisitaikymo pavojus, kaip vienas tautinės kultūros kenkėjų. Nesakoma, kad toks prisitaikymas nereikalingas, bet kai jis reiškiasi asimiliavimusi, pavojingas. Iš kitos pusės, kova už politinę tautos laisvę, dažnai nuošaly palieka kultūrinės apraiškas. Tuo neteigiama, kad politiniai poveikiai kertasi su tautos kultūros reikalais. Kuo tauta kultūriškesnė, stipresnė savo dvasia, tuo lengvesnė kova už jos politinę laisvę.

Teisi sociologijos ir visuomenės mokslų mintis, kad mažuma paskęsta daugumoje. Ši tiesa aiški tikslųjų mokslų matematinėse išvadose. Tačiau, kad ir dalis tautos, yra gyvas dvasinis vienetas, įaugęs į savo tautos dvasines gelmes. Kiekviena tauta savo dvasine kultūra yra vertybių įnašas į žmonijos kultūrinę lobyną. Savas kultūrinis pradas tiek gilus mūmose ir tiek suaugęs su lietuviška dvasia, kad negalima jį išrauti; jam tegalima leisti apkerpėti, jo neugdant, apsamant. Laikiniai gali likti vegetatyvus, bet lietuviškoje sąmonėje lieka.

Kultūrinės vertybės, kaip tokios, visada objektyvės vertybės. Jas įtaigoja tautinės kultūrinės apraiškos, lyg universalizuoja, bet tautinės kultūros pradmenų neišrauna. Tuo vertesnė ir prasmingesnė bendrinė kultūra, nes ji, savo visumoje yra kompleksas tautinių kultūrų.

Kultūra, kaip dvasinė vertybė, pergyvena liūžius, bet nereiškia, kaip vertybės esmės, kritimo. Vertybė, kaip vertybė, liekasi. Jos neperkainuos, nors mūsų dienų civilizacija besižavės žmogus, ir kaip bandytų jos esmę pakeisti ar praturtinti, nes nėra kultūros, taigi ir tautinės, perkainojimo masto. Kaip bendrai galima nesidomėti kultūriniais reiškiniais, taip galima smukinti ir savąją lietuvišką kultūrą, nerūpestingai mojančią ranka. Bet čia klausina: tauta stipri tik savo dvasia. Tautinė kultūra stiprina tautos dvasią? Kas iš tautos, jei ji bedvasė? Kas, jei jos nariai paliege dvasia. Tauta laikinai gali vegetuoti, bet jos istorinė misija gyventi, ne vegetuoti. Pastovaus vegetavimo nėra. Jis priešingas gyvenimui.

KNYGA — RETAS SVEČIAS

Nugirstama, kad ne visa tvarkoje lietuviškos kultūros reikaluose. Skaitome nusiskundimus ir kritikas tautinės kultūros klausimais. Jau šių minčių iškėlimas rodo susirūpinimą. Mūsų lietuviškų knygų bei žurnalių leidyklos, laikraščių redakcijos, dvelkia pesimizmu, nėra skaitytojų, nėra kas lietuvišką žodį su meile glaustų lietuviškos kultūros glėbin. Negausūs jų tiražai ir prenumeratos. Nestebėtina, kad silpstame dvasia. Knyga per daug jau retas svečias mūsų kieme. Tai iš kur ta stiprybė, iš kur sielojimasis lietuviškosios kultūros barais. pakilti. Sunku sulaužytam išsitiesti. O liūžimų jau pastebima. Lengva kristi dvasia, bet sunku

Užklysta svetima raidė, o mūsų, taip miela ir širdžiai brangi, pelėja... pelėja ir lietuviška dvasia ir dulkių klodai apneša lietuvišką sąžinę. Ir taip norisi sudejuoti — suglauskime gretas lietuviškos kultūros baran. Laikas į pradalgį gretas, kirsti piktžoles, smelkiančias kultūros žiedus.

Ryškėja šeimų apatiškumas perduoti ir skiepyti lietuviškos kultūros daigus jauniems. Jaunimas auklėjasi be gilesnio tautos tradicijų pažinimo ir atjautimo. Jis krypta praktiškojo proto linkme. Neturėjęs jaugimo į tautos dvasios apraiškas, šeimos aplinkoje jų negaudamas, tautinei kultūrai darosi šaltas, nejautrus. Įgimto troškimo vedamas žavisi tariama dienos kultūra, nebeįsijaučia į savo, lietuviškos kultūros gilumą. Auga savų ir svetimų apraiškų dvilypumas, laužymasis. Kultūrinis palūžimas labai pavojingas. Šeimai tenka didžioji pareiga perteikti tas vertybes jaunajai kartai, nešti atsakomybę prieš tautos ateitį, kad jaunieji nenutoltų nuo tautos kamieno, kad išliktų sveiki lietuviškai kultūrai.

LITUANISTINĖS MOKYKLOS REIKŠMĖ

Didelę misiją, nors sunkiai dirbdama, atlieka lituanistinė mokykla. Kalbos, literatūros, istorinis tautos dvasios pažinimas per augštesnę lietuvišką ir pradžios mokyklą svarus įnašas lietuviškos kultūros išlaikymui. Mielą mokytojų pastangą perduoti jaunimui tautos gelmių pažinimą nusipelno pagarbos. Reikia tik šeimos, visuomenės ir jaunimo bendro talkininkavimo. Visų sričių kultūrininkai rūpinasi lietuviškos kultūros išlaikymu ir plėtote, sielojasi, kviečia visuomenę į tautos būrį. Visuomenė, kaip tokia, reikalinga išjudinimo. Joje glūdi jėga. Tą jėgą reikia panaudoti, kad nebūtų kurti kultūrininkų balsui. Kai šeima, visuomenė bus jautresnė kultūrinėms apraiškoms, kai nuoširdžiai parems kultūrininkų pastangas, aišku, drąsiau įsisiūbuos kultūrinis jautrumas, giliau pasieks lietuvišką dvasią, jautriau, skaidriau suliepsnos lietuviškos apraiškos gyvata.

Tautinė kultūra be dainos, muzikos, teatro, chorų, tapybos, visų rūšių literatūros nesu-prantama, kaip jūra be dugno. Matome audringą jūrą, o neklausiamo, kaip laikosi milžiniški vandenys. Kultūrinės vertybės nejučia gilina tautinę stiprybę, švelnina sielą, jautriai gyvenimo siekius. Koncertai, meno parodos, kultūriniai pobūviai taip mieliai nuteikia, padąsina, stiprina. Juk mūsų dainose įlieta lietuvių siela. Joje supinta tautos kančia ir potroškiai. Juk literatūroje ataus-ta spalvingas tautos gyvenimo vyksmas, su jos subtilumais, kalbos grožiu, minties prasmingumu. Praturtina asmenybę, moko pamilti, kas gražu, artima, miela.

Kultūrininkų pastangos, visuomenės jautrumas kultūriniams nusiteikimams, ryžtas ir valia laiduos kultūrinių vertybių stiprinimą. Čia visų bendro darbo ištiesta ranka, čia visų pareiga. (Drb.)

K. A. Stašys

Okupuotoje LIETUVOJE

DABARTINĖS NUOTAIKOS KAUNE

Transportas. Paskiausia gautais duomenimis, pvz. cementas, dirbt. trąšos, druska, bulvės, kartais ir grūdai dažniausiai gabenami neįpa. kuoti, t. y. visai palaidi. Nuostoliai dėl tokio transporto esti labai dideli, ypač jei tenka viską perkrauti į kitas priemones. Sakysime, į Kauno prieplauką minėti daiktai atvežami vagonais. Prieplaukoje, jei būna parengti baidokai, jie iš vagono kraunami tiesiai į baidokus. Tačiau tokių atsitikimų retai pasitaiko. Todėl dažniausiai druska, cementas, trąšos, kalkės ir kitkas iš vagonų išverčiama žemėn. Ten jie ir stovi, kol ateina baidokai. Vagonus skubama iškrauti, nes už jų neušūstinimą laiku tenka mokėti prastovėjimo pabaudas ir dar reikalų turėti su teismais bei prokurorais. Druska, cementas ir trąšos brezentais tik tuomet dengiama, kai lyja. Dengiama tik tiek, kiek užtenka brezentų. Tačiau lietus vis tiek tuos daiktus apgadina. Druskos apgadavimo nematyti, bet cemento sugenda labai daug. Dėl to niekas nesijaudina. Kai ateina baidokai, į juos sužeriamos prekės tokios, kokios yra.

Nemunas nereguliuojamas. Dėl to yra išsiplėtęs ir sekus. Laivai aukščiau Kauno plaukia tik pavasarį ir rudenį, kai atsiranda daugiau vandens, ir tai trumpą laiką. Seklumo Nemune daug. Ant jų laivai dažnai užplaukia. Ant sekumos užplaukimas okupantų laikomas nusikaltimu. Už tai kas nors turi atsakyti. Baidokus vilkikai tik traukia. Baidokų stūmimo metodus mėginimo pradžioje pasibaigė nesėkme. Kelių baidokų buvo sunaikinti vairai.

Kauno laivininkystės ruožo viršininkas — rusas, Smirnovas. Ir jo tarnautojų daugumas — rusai. Vartojama tik rusų kalba. Net ir darbininkai, prašydami darbo, savo anketas turi rašyti rusų kalba.

Laivų remonto dirbtuvės yra Kaune toje pačioje vietoje, kur buvo seniau, nė kiek nepaprastos. Jos remontuoja Nemuno laivininkystės laivus. Jau dešimt metų, kai remontuojamas „Nidos“ laivas, bet remonto vis negali užbaigti. 1954 m. laivo remontas buvo tiek pavarytas pirmyn, jog pirmas dažas ant jo užteptas. Laivas yra didelis, dėl to, daugumos upeivių spėjimu, tuoj, kai tik būsiąs galutinai baigtas, bus iš Kauno išgabentas, greičiausiai — į Rusiją.

Darbas. Vidutiniškai trunka 8 valandas. Įmonėse, kur dirbama dviem pakaltom, viena dieninė pakaita būna 9 val. Darbas: akordinis, norminis ir padienis. Padienio darbo ne daug. Pastarasis visada mažiau atlyginamas. Artimiausias darbininko varovas — brigadininkas. Jis nurodo, ką darbininkas turi dirbti ir ragina jį greičiau dirbti. Akordiniam darbe brigadininkas dirba kartu, bet padieniam nedirba, tik viršininkauja ir varovauja. Brigadininkas gauna 20% daugiau, kaip darbininkas, tą patį darbą dirbęs. „Virš brigadininko“ yra viršininkai. Jų pavadinimai ir kiekis priklauso nuo darbovietės pobūdžio ir dydžio.

Pavėlavimai ir darba smarkiai baudžiami, pradedant įspėjimu su pagrasinimu iki kalėjimo su ištėmimu. Dažniausiai praktikuoja pinigines baudas. Pvz. pusei metų darbininkas paliekamas su puse ar mažiau atlyginimo. Tačiau rusams šios sankcijos taip aštriai netaikomos. Net ir prokurorai rusams reikalauja švelnios bausmės. Dažniausiai į rusų pavėlavimus ar į darbą neatėjimus darbovietės administracija nereaguoja.

Darbo knygelė. Kiekvienas dirbantysis ją turi turėti. Knygelėse įrašoma darbo laikas, priėmimas ir atleidimas iš darbo, atleidimo priežastis. Knygelė turi eilę kryptaščių. Jie charakterizuoja darbininko darbštumą, drausmingumą ir nusistatymą partijos atžvilgiu. Greta knygelės dar turi būti darbininko charakteristika. Ji neduodama darbininkui ir rankas, bet siunčiama darbovietės darboviete.

Dirbtuvių valgyklos. Valgyklas turi tik didesniosios dirbtuvės. Geresnės valgykla turi Mėsos kombinatas, „Audiniai“, „Inkaras“. Dirbtuvių valgyklose valgiai pigesni. Pvz. Mėsos kombinato valgykloje už 5 rub. galima sočiau pavalgyti.

Prausyklos. Net ir didžiųjųsiuose fabrikuose nėra užtektinai drabužiams spintelių ir prausyklių. Jei kuriam tokie dalykai ir yra, tai drabužių spintelėmis ir prausykloomis naudojasi tik brigadininkai ir kiti pareigūnai. Prausyklos esti visada uždarytos. Nešvarius darbus dirbantieji neturi galimybės nusiprausti darbovietėje. Jiems net atlyginimas mokamas atskirai, kad savo nešvariais drabužiais nesutepėtų kitų.

Darbo biržos nėra. Eiliniai darbininkai darbo ieško pačiu primityviausiu būdu, vaikščiodami nuo darbovietės prie darbovietės. Prie darbovietės atėję turi stoti į eilę ir laukti. Jei darbininkų reikia, atėjęs sargas, apklausinęs darbininkus ir patikrinęs juos pagal pasą, išrašo leidimą eiti į fabriko kontorą. Čia, jei žmogus kokiam darbui reikalingas, jis siunčiamas į kadrų skyrių. Ten, išsiūrę pasą ir darbo knygutę, duoda užpildyti anketas. Atsakyti į daugybę reikalaujamų klausimų, dar reikia parašyti savo gyvenimo aprašymą. Tuojau žmogus dar nepriimamas, o tik parašytieji popieriai. Jam liepiama užteiti vėliu. Atėjęs skirtu laiku, žmogus arba tuojau priimamas, arba dar patariama ateiti vėliau. Toks atidėliojimas paprastai reiškia neigiamą sprendimą.

Nuo fabriko prie fabriko darbo ieškant nereikia vaikščioti tik komunistams, komjaunuoliams ir apskritai partiniams. Jie vykdomuosiose komitetuose gauna vad. „siuntimą“ į darbovietę. Geresnėje būklėje darbo gavimo atžvilgiu yra rusai. Rusus visur ir visai proteguoja rusai, įvairūs viršininkai ir šiaip atsakingi pareigūnai.

Bedarbiai. Be darbo Kaune daug žmonių. Jie įvairiai mainosi: dirbą atsitiktinius darbus, kai kas eina į turgus prekiauti. Atsitiktiniai darbai trunka dažniausiai kelias dienas. Jokių viešų skelbimų nėra dėl atsitiktinės darbo jėgos pareikalavimo. Tik Nemuno laivininkystės savo rajone ant stulpų prikabinama skelbimas dėl darbo jėgos pareikalavimo. Į laikinius darbus ateina nemaža studentų ir moksleivių. Kadangi darbas esti sunkus, todėl jauniesiems amžius žmonės ilgai neišveria. Studentai darbu ieško norėdami užsidirbti pinigų mokslui tęsti arba su mokslu susijusioms išlaidoms apmokėti. Laikinieji darbai dažniausiai dirbama pagal sudarytas sutartis tam tikram laikotarpiui.

Rusų lietuvių santykiai. Lietuviai su rusais nesibičulauja. Su jais palaiko santykius tik tiek, kiek reikia arba kiek neišvengiam. Rusų darbininkų išvaizda, palyginti su lietuvių darbininkų, yra prastesnė. Daugiausia dėl to, kad rusai prasčiau ir netvarkingiau rengiasi, o daugelis savo uždarius prageria. Didelis skirtumas tarp rusų ir lietuvių ir ištvermės atžvilgiu. Dažnas rusas ar dėl tingėjimo, ar girtuokliavimo po kelias dienas neatėina į darbą, bet už tai nesti baudžiamas. Rusai viršininkai ir vyresnieji proteguoja saviškius.

Rusai pareigūnai geriau betgi apsilvė už panašios padėties lietuvių. Beveik visi rusai turi valdinius butus, už kuriuos pigiai moka ir kuriuose patogiai gyvena. Iš lietuvių valdinių butus turi tik partiniai ir aukšti pareigūnai. Pasakotojas žino kelis atsitikimus, kai lietuvės ištekėjo už rusų, bet negirdėjo tokio atsitikimo, kad lietuvis būtų rusę vedęs. Lietuvaičių su rusais vedybos neilgai trunka. Arba vyrą atsiima iš Rusijos atvykusi ankstyvesnė žmona, arba rusas lietuvių pameta tuo metu, kada ji, kaip žmona, labiausiai reikalinga jo globos ir paramos.

Darbininkų klubai. Pasakotojas nežino Kaune tokių institucijų, kurios galėtų lygintis su vakarietiiniu standartu. „Audinių“ fabrikuose laikomas vienu iš moderniausių ir geriausia suorganizuotų, bet ir ten, kaip ir Nemuno laivininkystėje, darbininkų klubų vadinamas kambariukais, kuriame laikomos knygos. Jos duodamos įmonės darbininkams iššinėsti, žinoma, jei atsiranda tokių, kurie jomis domisi.

Domėtis nėra kuo, nes knygos bolševikinės, daugiau agitacinio turinio. Antra, jei ir norėtų darbininkai knygomis domėtis, tai nedaug galimybių turi jas skaityti. Darbininkų valgykla ne tik kaip valgykla, bet ir kaip susirinkamams patalpa.

Susirinkimai. Įmonės darbininkų susirinkimai esti dažniausiai valgyklose arba tam tikslui perleistoje kitoje patalpoje. Į susirinkimą privalo eiti visi. Susirinkimai normaliai šaukiami baigus darbą. Tą vakarą, kai paskelbiamas susirinkimas, iš darbovietės niekas neišleidžiamas. Nori nenori — turi eiti ir klausytis, kas bus pasakojama.

Įmonių apsauga. Ne tik įmonės, bet ir įmonės stipriai saugojamos. Saugojama tam tyčia parinkti sargybiniui, dažniausiai ginkluoti. Nuo ko saugo — nevisados aišku, nes, nežinint apsaugos, gaminių vogimas vis tiek vyksta. Šia proga galima pridėti ir kito informatoriaus suteiktą žinią. Pasirodo, tam tikrais laikotarpiais tiek įmonių, tiek ir viešųjų saugumas staiga sustiprinamas iki neįprasto dydžio. Taip esti prieš ir per komunistinės šventės ir Vasario 16-ją. Tuomet padidinamas ir įstaigų tarnautojų būdėjimas. Šito reiškinio priežastis, informatorius mano, bus daugiau rusiškojo pogrindžio tradicija — saugotis net ir tuomet, kai nereikia. Prieš ir per Vasario 16 sustiprintas saugumas jau gali būti suprantamas, nes tuo laiku okupantai laukia to, kas jiems gali būti nemalonu. Ypač jie bijo išmėtytų atsišaukimų.

Eiti į darbovietę galima tik su leidimu. Leidimus duoda prie įėjimo esąs sargas ar apsaugos vyesnysis. Prieš tai jis smulkiai išklaunėja atvykusįjį, kas toks, kokių reikalų ir su kuo nori kalbėtis ar matytis. Leidimą išrašo tik susižiūjęs įmonėje ar įstaigoje su kadrų skyriumi ar suinteresuotais asmenimis.

Atostogos. Nuolatiniams darbininkams ar tarnautojams priklauso atostogų viena diena už atidirtą mėnesį. Į kurortus gali patekti tik proteguojamieji ir su profesinių sąjungų leidimais, vadinamais „atilsinėmis“.

Profesinės sąjungos. Nuolatiniams darbininkams ir tarnautojams privaloma priklausti profesinėms sąjungoms. Profesinėms sąjungoms reikia mokėti tam tikrą, mokestį nuo uždario. Profesinės sąjungos ligos atveju moka savo nariams pašalpą. Šešis metus išbuvusiems nariui mokama iki 10% gautojo atlyginimo pašalpa. Jei prof. sąjungos narys neteko darbo ir per 3 mėnesius neįsidarbino, tai jo prof. sąjungos stažas anuliuojamas. Jis turi vėl iš naujo pradėti „prof. sąjungauti“.

Kauno apšvietimas. Geriau apšviestos tik patys centras. Priemiestuose maža lempų ar visai nėra.

Šia proga pridurtina kitos informacijos, gautos iš kitų šaltinių, kuri dalį ir pasakotojas patvirtino, būtent: po spalinės šventės kauniečiams prasidėjo dideli vargai, susiję su elektros stoka bei jos teikimo neregularumu. Dažnai vakare ar naktį, kai labiausiai reikalinga gatvių apšvietimui šviesa, elektros staiga išjungiamas iš visos miesto dalims. Kūčių vakare tokie reiškiniai nuolatiniai. Elektros išjungimo reiškiniai žmonės įvairiai aiškina. Vieni mano, kad aptemdamas miesto gatves tyčia sudaroma proga rusų gaujos žmones plėšti, kiti sako, kad okupantai taip daro norėdami pasityti iš religinio lietuvių nusiteikimo, tretis teigia, kad — elektros energija imama radijo stotims, idant tos trukdytų užsienio radijo siųstuvų veiklą. Būdinga yra tai, kad elektros energija nutraukiama tik lietuvių butams. Partijos narių, karių ir įvairių pareigūnų tai nepaliečia. Taip pat neliečia jų ir energijos normavimas. Pasirodo, visus šiuos privilegijuotus elektros energija aprūpina atskira jėgainė. Vienas rimtas šaltinis teigia, kad prieš porą metų ji buvo mažame pastatėlyje buvusios elektros stoties vietoje, netoli K. Muziejiaus. Ji naudojusi dyzelinį motorą ir sunaudodavusi kas parą po pusę tonos gazolio arba tam tikros naftos.

Kauno gyventojai stengiasi visus dienos reikalus baigti iki sutekstant. Sutekstus pavojinga mieste vaikščioti. Siaučiančios plėšikų gaujos ne tik apliūdi, bet ir sužeidžia. Pavojingiausia esti rudenį ir žiemą, kai elektros šviesa staiga išjungiamą visai miesto daliai. Elta

LIETUVIAI visame Pasaulyje

ELTOS ŽINIOS

ANGLIJA

Keighley mieste (netoli Bradfordo) mirė Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas ats. pulk. leit. Leonas Valkūnas, gimęs 1900. IV. 1. Bliūdžių km., Piniavos valsč., Panevėžio apskr. Velionis, baigęs 1918 m. Vilniuje gimnaziją, įstojo savanorių į organizuojamą Panevėžio apsaugos būrį, o vėliau — į Karo Mokyklą, kurią baigęs, su pirmąja šios mokyklos karininkų laida išvyko kaip specialistas artileristas į rytų frontą sulaukyti besiveržiančių į mūsų kraštą bolševikų gaujų. Jis dalyvavo visose Nepriklausomybės kovose su mūsų krašto priešiniais ir už narsumą bei sumanumą buvo apdovanotas aukščiausiu Vyties kryžiaus ordinu.

O D. Britanijoje 1955 m. sausio mėn. pradedamas leisti religinio pobūdžio žurnalas „RAMYBĖ JUMS“, kurio leidėjai ir redaktoriai yra kun. J. Kuzmickis ir kun. P. Daknys, MIC. Suinteresuoti žurnalą gali kreiptis šiuo adresu: Rev. J. Kuzmickis, 21, Ann Place, Bradford, 1, (Yorks), England.

AUSTRALIJA

* Adelaidės radijo stotis Vasario 16 d. proga davė tam tikrą Lietuvos nepriklausomybės sukaktį atžymėti programą, sudarytą iš lietuviškos muzikos kūrinų. Ją pertransliavo ir kitos 5 Pietų Australijos radijo stotys. Iš Australijos sostinės Kanberos radijo stoties taip pat duota lietuviškas radijo pusvalandis.

Aldingėje buvo surušta vaikų stovykla, kurioje gražiai atostogavo 56 vaikai. Apie 60 jaunųjų skautų stovyklavo jūros pakrantėje Morningtone.

ITALIJA

* Romos radijas lietuvišką programą lietuvių k. transliuoja kasdien nuo 21.30 val. iki 21.50 val. Vid. Europos laiku 19.48 — 25.40 — 41.15 m. trumpomis bangomis.

Šių metų rugsėjo 4 — 11 d. Romoje šaukiamas tarptautinis istorikų kongresas, kuriame skaitys paskaitą prof. dr. Z. Ivinskis.

* Italijos Lietuvių Bendr. taryba savo priimtoje rezoliucijoje džiaugiasi pažadu dar šiemet sulaukti PLB seimo. Drauge apgalvesta eilėje bendruomenių šiuo metu pasireiškiančios nebendruomeniškos tendencijos ir tautinis nedrausmingumas. Dar daugiau apgalvestas savo pasekmėmis nepalyginti žalingesnis vyriausųjų Lietuvos išlaisvinimo veiksnis nesutarimas. Rezoliucijoje tuo reikalu pažymima: „...apeliuodama į jų atsakingumą jausmą, prašo jų atkreipti dėmesį į visuotinį visų lietuvių, nežinint, kokių pasaulėžiūrinių bei politinių įsitikinimų jie bebūtų, nepasitenkinimą, nebesulaikomai pasireiškiantį čia spaudoje, čia gyvu žodžiu, ir nekantrų laukimą, kad šis žeminas mūsų tautos ir atsakingų jos institucijų orumą ir gerą vardą bei kenkias jos interesams nieku nepateisinamas nesutarimas akivaizdoje vieningai kovojančių žūbtūtingą kovą su mirtiniais priešais mūsų brolių tėvynėje kuo greičiau pasibaigtų aiškios lietuvių daugumos pageidaujama prasme“. Panašių pasisakymų prieš nesutarimus ir lietuvių vieningumo ardymą esama ir daugiau taip pat kitose bendruomenėse.

JUNG. AMER. VALST.

* Tirs vlasovininkų perdavimą bolševikams? JAV veteranų s-gos, turinčios 3 mil. narių, org. „American Legion Magazine“ paskelbė J. T. Epsteino str., kaip am-čiai išdavė Sovietams vlasovininkus ir visą eilę kt. aktyvių kovotojų su komunizmu. Vokiečių spaudos žiniomis, JAV kongreso nariai T. Sheehan, Maden, Dindero, D. Flood ir kt., taip pat senat. W. Knowland pasisako už sudarymą spec. kongreso komisijos, kuri visą šį reikalą ištyrų ir paskelbtų viešai savo sprendimą.

* Gautomis iš Kalifornijos žiniomis, Lietuvos Respublikos Dienos buvo paskelbtos Los Angeles ir San Diego miestuose. San Diego m. bur-

mistras J. Butler Lietuvos Dieną paskelbė pirmą kartą. Tam reikalingos iniciatyvos ėmėsi Vyt. Bielajus, o mintį davė Lietuvos konsulas Dr. J. J. Bielskis.

* **Susivienijimas Lietuvių Amerikoje**, savo 70 metų sukakties proga pradėjo sukaktuvinį vajų. Minimoji organizacija lietuvių visuomeniniame gyvenime turi didelę įtaką, taip pat lietuviško darbo dirvoje žymių nuopelnų. Jos darbo pėdsakų matome kovoje už spaudos ir mūsų tautos laisvę, tremtinių ir Lietuvos laisvinimo kovą remiant ir kt.

* **JAV-se gražiai užsirekomendavo** naujas filmų žurnalas, pavadintas „Film Culture“, redaguojamas lietuvių rašytojo Jono Meko. Jo brolis Adolfas priklauso prie redakcinio kolektyvo. Žurnalas daug prisideda taip pat prie kultūrinės informacijos apie Lietuvą ir lietuvių. Per žurnalo „krikštynų“ pobūdį buvo galima sutikti beveik visus žymiausias New Yorko filminkus.

* **Vasario 16 d. proga Amerikos** Balsas Vašingtone pradėjo skelbti radijo bangomis į Lietuvą pasikalbėjimus su įvairių lietuvių kolonijų JAV-se atstovais, vietos veikėjais. Pasikalbėjimai padaryti New Yorke, Čikagoje, Bostone, Clevelande ir kt. vietose. Juos vykdė į kolonijas nuvykę AB pareigūnai: lietuvių skyriaus vedėjas Dr. K. Jurgėla, P. Labanauskas ir kt.

* **Vasario 27 d. Čikagoje** iškilmingai paminėta nusipelnusio lietuvių tremtinių gelbėjimo ir šelpimo kun. Ben. Suginto 60 m. sukaktis. Tik jo iniciatyva Čikagoje neseniai sudarytas 31-sis Vasario 16 d. gimnazijai šelpti būrelis. Jis parsikvietė iš Europos 450 tremtinių, jiems išleisde per 10.000 dol. Tai strazdeliško tipo kunigas, pats tremtinys, kukliai gyvenas ties Čikaga pirkeleje be elektros šviesos ir vandentiekio.

KANADA

* **Ką padaro vieno ar kelių žmonių ryžtas**, gerai pavaizduoja kad ir šis pavyzdys. Kanadoje savo judrumu ir įnašu į lietuviškąjį gyvenimą ypač garsėja Hamiltono kolonija — svarbiausia todėl, kad ten atsirado keliolika žmonių, kurie sugėd surasti kitų išjudinimo formą. Hamiltono Tautos Fondo skyriui vadovauja S. Bakšys, anksčiau smarkiai išjudinęs lietuvių Val d'Or koloniją. Kaip iš Hamiltono Tautos Fondo Skyriaus įvykdytų dviejų spaudos platinimo vajų apyskaltos matyti, skyrius įstengė surinkti maždaug apie pusę Kanados lietuvių sudedamą Tautos Fondui lėšų. Bevykdydamas dar visą eilę kultūrinių darbų savoje kolonijoje, Hamiltono TF skyrius pereinantis metais pravedė ir du knygų platinimo vajus, gaudamas gražių rezultatų: 1.220 lietuvių kolonijoje per abu vajus buvo išplatintos 582 knygos už 2.015,31 dol.

VOKIETIJA

* **Sunkiai sužeistas kun. V. Šarka.** Hamburgo lietuvių kapelionas kun. V. Šarka, mūsų tauteičiams gerai pažįstamas iš savo veiklos Bremeno pereinamojo emigracinėje stovykloje, bevykdamas į pamaldas Spakenberge, pakeliui iš Bergdorfo susidūrė su autobusu. Kun. V. Šarkos automobilis buvo sudaužytas, o jis pats kaip per stebuklą išliko gyvas, bet labai sunkiai sužeistas. Jam tuojau ligoninėje buvo padarytos dvi operacijos, kur jis beveik visą laiką išgulėjo be sąmonės. Tačiau dabar pajavus gyvybei laikomas jau praėjusiu.

* **Nuo sausio 30 d. AMERIKOS** BALSO lietuviškoji programa iš Europo perduodama nuo 19 val. ligi 19 v. 30 min. (vidurio Europos laikų) šiomis bangomis: 19,56 m; 25,25 m; 25,36 m; 25,49; 31,14 m; 31,45 m; 41,38 m; 48,50 m; 48,62 m. ir 251 m.

5 val. 15 min. ligi 5 v. 45 m.: 31,14 m; 31,20 m; 41,38 m; 42,25 m; 48,82 m; 49,34 ir 75,38 m.

13 v. 45 min. ligi 14 v. 15 min.: 25,23 m; 31,45 m; 41,48 m; 48,86 m. ir 49,34 m.

KAS VYKSTA SOVIETŲ RUSIJOJE?

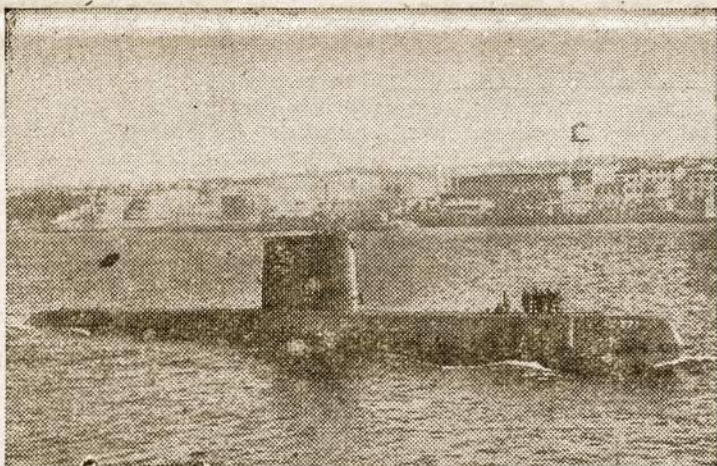
Laisvoji Vakarų spauda Europoje ir JAV pastaruoju metu vis labiau kelia reikala susidomėti dabartine Sovietų Rusijos padėtimi. Tiek pačioje Rusijoje, tiek jos pavergtuose ir satelitinuose kraštuose šiuo metu vyksta rūgimas, matyti eilė nepasitenkinimo žymių, pastebimi įvairūs trūkumai, stinga susikonsolidavimo ir aiškios linijos paties Kremliaus viršūnėse. Vasario 8 d. įvykdytas Maskvoje Malenkovo nušalinimas ir valdžios pėrimas į Bulganiną — Chruščiovo rankas bei vis dar stiprios įtakos turinčio Molotovo švaistymasis aštriais žodžiais „agresinių“ JAV-bių adresu turėtų reikšti, kad S. Rusijoje dar tebevyksta nesutarimai dėl reikalingos linijos Vakarų atžvilgiu. Drauge atrodo, kad šiuo metu bus paėmusi viršų toji kryptis, kuri reikalauja greičiau „susidoro“ su „kapitalistiniais Vakarais“ ir bent laikinai jų požiūriu demonstruoti kumščio politiką, kad tuo būdu TSRS gyventojų dėmesys būtų nukreiptas nuo vidaus sunkumų į tariamą išsvetę kylančią grėsmę Sovietams. Taigi, tai sakyti, kad šaltojo karo fazė dar būsianti paaštrinta. Visa tai, bent lietuvių akimis, atina neišvengiamą tretįjį karą.

Vašingtono sluogsnų nuomone, šiuo metu betgi netenka laukti santykiuose tarp Rytų ir Vakarų žymaus paaštrėjimo, tačiau dabartinio tikrojo Rusijos diktatoriaus Nikitos Chruščiovo bei karių atstovo — premjero N. Bulganino veiksmų teks sekti su dar didesniu dėmesiu. Numatomas Maskvos artėjimas su Peipingu esąs laikomas svarbiu veiksmu. Manoma, kad artimiausiu laiku turės galutinai išryškėti ir Tol. Rytų Azijos padėtis su Formozos, kaip svarbiausios nesutarimo rakšties, vaidmeniu pirmoje eilėje. Ir JAV politiniai sluogsnai mano, kad Taičeno salų evakuavimas tenka laikyti pozicijų užleidimu komunistams, tačiau nemanoma, kad tektų daryti nuolaidų dėl Formozos. Neleidžia gyvybiniai JAV strateginiai interesai. Iš kitos pusės ir giliau galvojančių amerikiečių nuomone, negerai, kad JAV dažnu atveju per daug turi atsižvelgti į savo sąjungininkus, jų spaudimą ne tik politiniais, bet ir grynai kariniais reikalais. Tas JAV nepriklausomos linijos varžymas laikytinas neigiamu reiškiniu, ypač kai Eisenhoweris pastaruoju metu ir yra parodęs žymiai didesnio atsparumo komunistams (krašto vidaus politikoje ir santykiuojant tarptautiniame gyvenime), kaip savo metu prez. Trumanas.

Kur suka dabar S. Rusija, ar tenka laukti kokių suirėdžių krašto viduje, gyventojų nepasitenkinimo reiškinį? Tai klausimai, kuriais daug kas domisi, ir past. metu daug tam dėmesio skiria amerikiečių spauda. Iš buv. sovietinio šnipų N. E. Chochlovo padaryto pareiškimo, tenka daryti išvadą, kad dabar, po vasario 8, Maskvoje laimėjo toji komunistų grupė, kuri partijos interesus stato aukščiau už visos S. Rusijos gyvenimą. Toji srovė pasiryžusi kovoti už komunizmo paplitimą visame pasauly. O pralaimėjo Malenkovo grupė, kuri norėjusi pirmoje eilėje tarnauti sovietinei valstybei, bet ne tiek partijos dominavimui pasauly. O tos, dabar pirmaujančios grupės dvasiniu vadovu tenka laikyti mirusį Staliną. Kad grįžtama prie stalinizmo Rusijoje, įrodo ir pereltų metų gruodžio 19 „Pravdoje“ įdėtas straipsnis, kur stengiamasi iškelti jo nuopelnus. O gruodžio 21 d. paskelbtas Kruščovo straipsnis siekė parodyti Stalino ir Chruščiovo politikos vientisumą. Dabar, kai S. Rusijoje iškilo partinės dogmos primatas ir pasiryžimas pasaulinio komunizmo interese statyti aukščiau už viską (net ir karo sąskaita), kai kas, ir tas pats Chochlovas, kelia mintį, kad tai yra vad. sovietinio šovinizmo reiškiniai. Tai esą pavojinga, bet drauge reikia laikyti teigiamu reiškiniu visą bendrą padėtį S. Rusijos viduje. Pačių rusų revoliucijos, sukilimo netenka laukti — bent dėl stiprios slapstosios policijos. Ir pačių rusų patriotų nuomone, vienintelė sukilimo viltis glūdi Sovietų armijos daliniuose esančiuose satelitinuose kraštuose, — daug reiškia, kad šie gali stebėti Vakarų valstybių, nors ir dabar pavergtų, gyvenimo lygį, kuris sovietų nuolat buvo vadina-

mas labai smukusiu „kapitalistų“ valdžioje. Ties armijos daliniai eventualiai galėtų padėti ir pavergtiesiems, kurių nepasitenkinimas auga diena diena.

Sovietų valstybė pasiryžė iš socialistinio krašto pereiti į pilnutinio komunizmo kraštą. Šitai 1952 m. skelbė Stalinas savo „Socializmo ūkinės problemose“, ir štai dabar Chruščiovas su maršalu Bulganinu, nušalinę Malenkovą, tai vykdo praktikoje. Taigi, tikrovėje tai nešą koks nors naujas kursas Sovietų politikoje. Kaip yra pastebėjęs JAV gyvenantis Rusijos reikalų žinovas Bertram D. Wolfe „Foreign Affairs“ mėn. žurnale, ir vad. kognizacijos politika, ir plačiai išgarbintas plėšinių įsisavinimas Tol. rusų Rytuose nereiškia, kad būtų išrasta kas naujo. Visa tai dar buvo sugalvojęs Stalinas tebebūdamas gyvas. Dabar tik pasikeitė žmonių dekoracija. Fanatiškasis „muzikas“ Chruščiovas, maršalo N. Bulganino taktininkaujamas, siekdamį beato-dairinio komunizmo įsigalėjimo pasaulį, veda aiškų karą prieš savo tautą ir prieš visą laisvąjį pasaulį. Netenka abejoti, kad tas karas — nors dar šalta forma — bus kurį metą tęsiamas, ir Molotovo lūpmos Vakarai išgirs dar nevieną išsiplūdimą su melais apie tariamą JAV ir kt. kraštų agresinę politiką. Ir toliau smuks Sovietų Rusijos gyventojų lygmuo, toliau bus skriaudžiami pavergtieji ir satelitiniai Sovietų kraštai. Sovietų ginklavimasis bus didinamas ir grės pasauliui. Tačiau niekas neabejoja, kad ir Vakarai atidžiai stebi visus sovietinius taktinius ir kt. manevrus. Visi žino, kad ir JAV gyvai rūpinasi ginklu, ir tai pačių moderniausių, paskubinta gamyba, ir tų pačių JAV gyventojų sąmonėjimas, įžiūrint komunizmo grėsmę, pastaruoju metu yra žymiai pakilęs. Laisvasis pasaulis žino, kieno pusėje yra tiesa, jis žino, kad pavergtieji turės išsvysti laisvę. Tad ir visų pasirengimas lemiamajam momentui — materialinio ar moralinio pobūdžio jis būtų — yra aiškus, augantis ir pasiryžimo kupinas. V. R. — (Elta).

Pirmasis JAV povandeninis laivas „Nautilus“, varomas atominė jėga.

VLIKĄ SUDARANČIŲ POLITINIŲ GRUPIŲ PASITARIMO,

įvykusio 1955 m. vasario mėn. 5 d. New Yorke, priimta rezoliucija LAISVINIMUI LESŲ TELKIMO KLAUSIMU

Dvi VLIKAn įeinančios grupės — Lietuvos Tautinis Sąjūdis ir Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga — su dviem savom kitom organizacijom — Lietuvos Atgimimo Sąjūdį ir Lietuvos Rezistencinę Sąjungą — pasiskelbė sudariusios fondą ir jį pavadinusios Lietuvos Nepriklausomybės Fondu.

VLIKą sudarančiųjų Lietuvos politinių partijų ir kovos organizacijų atstovai savo pasitarime 1955 m. vasario 5 d. New Yorke, Free Baltic House, nutarė:

1. apgalestauti LTS ir LLKS žygį, kuriuo jie savo reikalams organizuojamam fondui naudoja Lietuvos Nepriklausomybės Fondo vardą;
 2. kvieisti lietuvių visame pasaulyje dar gausiau ginkoti bendrajai Lietuvos laisvinimo reikalui — Jungtinėse Amerikos Valstybėse per ALTą, o kituose kraštuose per Tautos Fondo organizaciją;
 3. šį nutarimą pranešti VLIKui, ALTui ir paskelbti spaudoje.
- Už šią rezoliuciją balsavo 8 politinės grupės, L. Tautiniam Sąjūdžiui ir L. Laisvės Kovotojų Sąjungai susilaikius.

VASARIO 16-ta RIO DE JANEIRE

Vasario 13 d., sekmadienį, Rio lietuviai paminėjo Nepriklausomybės sukaktį, kurioje dalyvavo vysk. Dom Helder Camara, min. Meieris ir gausus tautiečių būrys. Civilinis minėjimo aktas įvyko šv. Cecelijos salėje. Vasario 16 d. Lietuvos atstovas Dr. Meieris surengė priėmimą į kurį atvyko Vokietijos ambasadorius Fritz Oelers, Nuncijaus atstovas monsenjoras Ferrofino, Austrijos charge d'Affaires Chinatti, Latvijos min. Olins, Estijos konsulas Ast ir gausus būrys lietuvių.

BRAZILIJOS VYRIAUSYBĖS ATSTOVAI LIETUVOS ATSTOVO PRIĖMIME

Ministerį Meieri pasveikinti, Prezidento Cafe Filho vardu, atvyko ministeris Jobim, o užs. reik. ministerio vardu — diplomatinis Introdoktorius Gracie Lampreia. Visų svarbiųjų Prezidentūros ir užs. reik. min. departamentų direktoriai atsiuntė sveikinimo korteles, viso — 14. Telegramomis sveikino Krašto Apsaugos ministeris Teixe-Lott, kancleris ambasadorius Fernandes, ministeris Jose Linhares — Vyriausio Tribunolo pirm. Minas Gerais gubernatorius Juscelino Kubitschek ir kt. Gauta 24 telegramomis sveikinimai iš Rio de Janeiro residuojančių svetimų valstybių atstovų, iš kurių ypatingai nuosirdus: Apaštališkojo Sosto Nuncijaus Lombardi, Libano, Ekvadoro, Venecuelos, Urugvajaus, Belgijos, Graikijos ir Haiti ambasadorių.

RADIO APIE LIETUVĄ

Radio Ministerio da Educacao e Cultura radiofonas, Vasario 16 d. 20.30 val. skyrė visą pusvalandį Lietuvai pagerbti. Kalbėtojai, cituodami ištraukas iš LITUANIA ILUSTRADA, sukūrė gražų senos lietuvių tautos paveikslą, labai gražiai supindami su dainomis: Kur bėga šešupė, Vėliavos iškeltos plaukas, Baltos gėlės, Jūreivių maršas, Vasario 16 d. giesmė bei Malda.

SPAUDA

Visa svarbesnioji Rio de Janeiro spauda paskelbė Nepriklausomybės šventės programą.

VASARIO 16-toji SAN PAULYJE

Šiais metais VASARIO 16-sios San Paulyje įvyko du minėjimai: vienas — 13 vasario, Seselių Pranciškiečių salėje, V. Zelinoje, suruoštas lietuvių R. Kat. Bendruomenės choro. Šį minėjimą sveikinimo žodžiu pradėjo L. R. Kat. Bendr. choro pirm. K. Ausenka, pakviesdamas į garbės prezidiumą Konsulą A. Polišaitį, kleb. kun. P. Ragažinską, prof. J. Ferreira Carrato, K. Ambrozevičių, J. Antanaitį ir K. Bratkauską. Pirmas sveikinimo žodį tarė Konsulas A. Polišaitis, kviesdamas lietuvių prie solidarumo ir didesnės vienybės. Po to, lietuviškai dar kalbėjo J. Antanaitis apie Vasario 16 d. prasmę ir portugalų kalba prof. Jose Ferreira Carrato. Šiuo oficialioji dalis ir baigėsi. Toliau, prasidėjo meninė programa, kurioje, be Bendruomenės Choro, vadovaujamo muziko J. Strolio, dar dalyvavo pora solistų bei deklamatorių. Užsibaigus meninei daliai, tautos šventė baigta chorui ir susirinkusiems sugiedant Lietuvos Himną.

Antrasis minėjimas įvyko vasario 27 d. lietuvių Sąjungos Brazilijoje patalpose ir buvo suruoštas lietuvių Sąjungos Brazilijoje, lietuvių „Brazilų Kultūrinio Bendradarbiavimo Klubu ir lietuvių Savišalpos ir Kultūros Bendruomenės „Lituania“. Minėjimą atidarė s-gos pirm. J. Čiuvinškas, pakviesdamas kons. A. Polišaitį tarti savo žodį, kuriame kalbėtojas kvietė visus mesti srovinius bei partinius įgeidžius ir burtis į bendrą Lietuvos vadavimo darbą. Toliau kalbėjo J. Čiuvinškas, kun. P. Ragažinskas ir inž. Z. Bacelis. Meninę programą išpildė vyrų kvartetas, vadovaujant muzikui A. Ambrozevičiui bei vietos lietuvių solistai ir deklamatoriai. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Be aukščiausių aprašytųjų minėjimų, Vasario 16-tos proga, Vila Zelinos lietuvių bažnyčioje už Lietuvos išlaisvinimą kun. J. Šeškevičius vasario 13 d. atlikė iškilmingas mišias ir pasakė momentui pritaikintą pamokslą. Pamaldų metu giedoj Bendruomenės choras.

Vasario 16-tos proga A. Polišaitis gavo daug sveikinimų iš žymių valdžios ir vietos visuomenės atstovų.

* Suomijos švedų part. dešinės frakcijos politinis savaitraštis „Appell“ Nr. 3/1954 įsidėjo straipsnį apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos užgrobiną.

KAD VISĄ LAIKĄ BŪTŲ ATOSTOGOS...

— Kad visą laiką būtų atostogos — išsireiškė vienas stovyklautojų. Tikrai, nieko nėra malonesnio jaunimui, kaip džiaugtis atostogų malonumais.

Atėjo šv. Kazimiero šventė. Didelė diena, nes ne tik Lietuvos Globėjo, bet kartu mūsų namo Globėjo Villa del Diquėje, ir mūsų šeiminko bei stovyklos įkūrėjo p. Kazimiero Stankūno vardadienis. Prieš piet visi stovyklaujantieji susirinkome į erdvų kambarį pasveikinti savo geradarį p. Kazimierą Stankūną. Prisiminimų įteikėme albumą su visų stovyklaujančiųjų parašais. Po piet visi į Enbalsę. Ten atšventėme mums visiems lietuviams brangią dieną. Grįžome naktį, maloniai šviečiant mėnuliui.

Kovo 7 d. buvo Richardo Pusdešio gimtadienis. Jį šventėme Rumipal miestelyje. Pas mus yra tokia tradicija, kad gimtadienį švęsdami nesėdime namie. Tas, kuris švėnčia gimtadienį, pasirenka kur nori eiti ar važiuoti. Ir taip visi turi progos pakeliauti ir linksmai atšvęsti berniuko gimtadienį. Oskaras Kiesylius kalba apie kasdienybę: apie dienoraštį, pasakas, Lietuvos istoriją, dainavimą. Tie visi dalykai buvo kovo 8 d. Po piet visi į Calamuchito kalną. Pakeliui užmušėme didžiulį nuodingą vorą. Kalną pasiekė ne tik mažiųjų stovyklautojai, bet ir pats didžiausias, trijų su puse metų, Jonas Kalainis. Po pavarakių jodinėjant arkliais užklupo lietus.

Rytojaus rytą vėl šviečia saulė — rašo Arturo Kaminskas. Šiandien mano gimtadienis, todėl turiu padėkoti visiems už sveikinimus, kurių gavau ne mažai ir iš Šv. Ailes. Pasirinkau gimtadienį švęsti Enbalsėje. Mums visiems mėgiama laisla vieta. Šį kartą visi su meškerėmis. Laiminga diena, nes pirmą kartą sugavome 38 žuvis. Reikia pasakyti, kad jau keliamės kiek vėliau, 8 val. ryto. Turbūt ber-

„NEPASIDUOKIME EMIGRANTINIAM SUSMULKĖJIMUI“ — pareiškė VT pirm. K. Žalkauskas per minėjamą Vasario 16 d. gimnazijoje.

— Mes pradėdame lyg ir nebejausti savo padėties tragiškumo, pradėdame su ja susigijventi, — pareiškė per Lietuvos Nepriklausomybės 37 metinės sukakties minėjimą Vasario 16 d. gimnazijoje VT pirmininkas K. Žalkauskas. — Tėvynė, priespauda, laisvės kovos ir net liejamas kraujas kažkaip neberanda mūsų sieloje gyvo atbalsio. Mes patys pradėdame lyg ir daryti tos pačios nutilusios pasaulio sąžinės dalimi. Tai yra skaudūs žodžiai, bet juos tenka pasakyti, nes kiekvienas iš mūsų neša dalį atsakomybės, jei emigracinio vėžio simptomai pradeda reikštis mūsų visuomenėje.

Grupinių interesų protegavimas, asmens ambicijų iškėlimas prieš bendruosius bendruomenės reikalus, nesuvaldoma pasaulėžiūrinių aistrų kova, visa tai yra tipingi emigracinio gyvenimo reiškiniai, vedantieji į visišką visuomenės susiskaldymą ir sumulėjimą. Tai yra ir toji priežastis, kurios išdavoje didėja mūsų išeivių įvairiuose kraštuose inertiškumas ir abejumas tautiniais reikalais.

Giedame: Iš praeties tavo sūnūs te stiprybė semia. 1918 metų Vasario 16-sios aktas buvo visos tautos vieningos kovos rezultatas. Neadykmė dėl mažmožių tos vienybės šiandieną, jei norime pajėgti atlikti mums tenkančius uždavinius ir siekti laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

* Liet. gen. konsulas New Yorke J. Budrys per Rochesterio radiją pasakė kalbą Lietuvos išlaisvinimo reikalais, pažymėdamas, kad laisvajame pasaulyje Amerika yra stipriausia ir pajėgiausia valstybė. Dėl to jai visi ir patikėjo vadovybė. Amerika nesigali milžiniškų, tiesiog astronomiškų sumų karo sugriautos Europos gerovei pakelti. Viso to valisiai Europoje jau pasireiškė: Vokietija pilnai atsigavo, Prancūzijoje ir kituose Europos kraštuose ūkinė padėtis žymiai pagerėjo. Iškėlęs lietuvių laisvinimo veiksmų vaidmenį, jų sėkmingus žygius su Lietuvos laisvės byla išieiti ir tarptautinę viešumą, Budrys baigė: „Bendrai ir vieningai dirbdami su visu laisvu pasauliu, Amerikai vadovaujant, sulauksime ir laisvos Lietuvos“.

niukai daugiau nori miego, kaip mergaitės?

Kovo 10 d. ryte paprasta kasdieninė programa — rašo Jonas Čikštas. Vyresnieji, vakarykščio entuzijazmo pagauti, vėl išvyko į Enbalsę žuvalti. Mes, mažieli, ėjome po piet maudytis į naują, labai gražią vietą, kur nebuvo net mergaitės stovyklaudamos. Kaip buvo smagu, kad galėjome be jokios baimės nueiti net iki ežero vidurio. Vyresnieji šiandien parvėžė 31 žuvį. Vėl bus skanūs pietūs.

Šiais metais Villa del Diquėje jau atostogauja 21 berniukas. Pereitą mėnesį atostogavo 18 mergaičių. Taigi per tuos du mėnesius 39 lietuvių vaikai. Jie turi puikias sąlygas ne tik gerai ir sveikai praleisti laiką, bet kartu ir auklėjami būti susipratusiai lietuviams ir gerais katalikais. Ateityje, reikia manyti, kad p. p. Kazimiero ir Marijos padovanotoji vila dar daugiau susilauks lietuviško jaunimo. Pats Kazimieras Stankūnas nuolat dirba stovyklos pagerinimui. Jau visiškai baigiamos įrengti naujos patalpos, kuriose jei būtų reikalus, galėtų atostogauti net iki 70 lietuviško jaunimo vienu kartu. Yra daug geradarių, kurie remia gražų lietuvišką darbą, jiems visiems priklauso didelė padėka nuo visų lietuvių. Neseniai stovyklautojai persikėlė į naują valgyklą, šeiminkėms į naują virtuvę. Turime gražią salę, kurioje sekančiais metais bus galima ruošti parengimus ir kitus dalykus. Atostogos baigiai, bet jos turėjo nemažą įnašą į lietuviškos dvasios palaikymą mūsų jaunuojuose. Jeigu tėveliai kalbės namuose lietuviškai ir tas jaunimas per kelius metus leis atostogas prie gražaus Calamuchito ežero Villa del Diquėje, reikia manyti, kad jis bus tikrai lietuviškas.

Šiandien visiems pažįstamiems, ypatingai savo tėveliams geriausius linkėjimus ir iki pasimatymo kovo 17 d.

J. VENCKUS S. J.

„PILTDOWN ŽMOGUS“ arba MOKSLIŠKA KLASTA

Dar ne taip senai Darvinizmas buvo taip madoje, kad visi — pradedant profesoriais universitetų salėse, einant per gimnazijų ir pradžios mokyklų klases iki fabriky darbininkų liaudies namų klubuose — apie jį kalbėdavo. Visi Darvinizmo klausimai ir problemos subeždavo į vieną pagrindinį tašką, būtent, kad dabartinis žmogus išsivystė iš beždžionės. Tas žmogaus vystymasis vyko laipsniais, geriau pasakius, tam tikra grandine, kurios atskiri žiedai ar grandinėlis jau yra žinomos, o dalies kitų dar trūksta („missing links“ ar „eslabons que faltan“). Tvirtinama, kad Paleontologijos ar Antropologijos mokslo dėka laikui bėgant atsirasią ir tie žiedai, kurių dar trūksta. Bet ir tos grandinėlis, kurios jau yra žinomos pakankamai įrodančios, kad žmogus yra kilęs iš beždžionės? Iki šiol buvo rašoma ir sakoma, kad žmogaus vystymasis ejęs šia kryptimi: Beždžionė — Pithecanthropus (Javoje) — Sinanthropus (Kitajuje) — Eoanthropus arba Piltown žmogus (Anglijoje) — Heidelbergo žmogus (Vokietijoje) — Neanderthal'io žmogus ir Cro-Magnon (Prancūzija) žmogus, kuris jau yra beveik dabartinis Homo sapiens. Mes šiuo tarpu paliikime visus kitus žmones nuošaliai. Nukreipkime savo žvilgsnį į mūsų tariamąjį protėvį Piltown žmogų.

„PILTDOWN ŽMOGUS“

Vieną gražią dieną Karolius Dawson, advokatas ir senų daiktų mėgėjas, vaikščiojo Piltown miestelyje (Sussex'o provincijoje, Pietų Anglijoje) ir pamatė, kad darbininkai taisė kelią. Jam krito į akį iškasto žvyro ruda spalva. Dawson pasiteiravo, iš kur darbininkai tą žvyrą atvežė. Sužinojęs tą vietą Dawson nueina ir klausia darbininkų, ar jie neiškasė kokių nors kaulų. Darbininkai pastebėjo, kad tas ponas domisi žmonių kaulais. Ir iš tisy vienas iš tų darbininkų vėliau įteikė Dawsonui vieną žmogaus kaukuolės kaulą (parietalinį), kuris nieko ypatingo neturėjo, tik gal tiek, kad buvo gerokai storas. Tai buvo 1908 metais. Dawsonas jau tos vietos nebepaleido iš akių. 1911 m. atsirado kitas kaulas tos pačios kaukuolės (frontalinis). Dawsono iškasenomis susidomėjo žymus Britanijos Muzėjaus paleontologas Arthur Smith Woodward. Juodu abu drauge tęsė 1912 metais kasinėjimo darbus toliau ir atrado dar daugiau kiaušo kaulų, galvos viršūnės kai kuriuos kaulus, nosies kaulus ir pagaliau pusę žandikaulio su dviem moliariniais dantimis, dar neišskritusiais. Vėliau atsirado kitas atskiras dantis (caninus). Tai 1913 metais jau buvo šiaip taip sudėstyta kiaušas, kuris be jokios abejonės buvo žmogaus kiaušas (moters). Bet iš kitos pusės, ta pusė žandikaulio buvo visiškai panaši į beždžionės žandikaulį (šimpanzės ar orangutango). Kadangi vietos žemės sluoksniai buvo palaiykėti paskutinio Pleistoceno laikotarpio (Kvaternario periodo) kilmės, kuri susiklojo prieš 200 tūkstančių iki vieno milijono metų laikotarpiuose. Tada mūsų žemėje vyko didelės permainingos — tai buvo laikai, kada ledų sluoksniai žemę apklodavo, išnykdavo ir vėl atsiradavo. Kadangi Pleistoceno laikais Anglijoje beždžionių jau nebebuvo, todėl buvo padaryta išvada, kad beždžioniškas žandikaulis priklauso tam pačiam kiaušui. Žinoma, tuo jau kilo klausimas, kodėl evoliucija nėjo lygiagrečiai: vienį graučio kaulai greičiau pasiekia žmogiškas formas, o kiti pasilieka dar gyvuliškos išvaizdos. Tada buvo duodamas atsakymas, kad kaulai kurie turi ryšį su smegenimis, greičiau vystosi, negu kiti, pav. žandikaulis. (Dabar, priešingai manoma. Studijuojant arklio išsivystymą, atrodo, kad smegenys eina paskui kaulus). Kadangi vėliau dar daugiau kaulų buvo atrasta, todėl kas iki šiol atrasta buvo pavadinta Piltown I. Vėlyvesni radiniai vadina mi — Piltown II. Visas klausimas eina apie Piltown I. Kadangi Karolius Dawson nebuvo nei medicakas, nei gamtininkas ir pagaliau nebeilgą gyvenimą (mirė 1916 m.), visas Piltown žmogus pasiliko Arthur'o Smith Woodward rankose, kuris

1912 m. kurį pavadino Eoanthropus (Aušros gadinys), ir kadangi pagal binominalinės sistemos (dviejų vardu) reikėjo pridėti dar kitą žodį, todėl pridėjo kitą, savo ištikimo bendradarbio — Dawson, todėl Piltown'o žmogus moksliskai vadinasi Eoanthropus Dawsoni. Antropologų pažinimas Eoanthropus pasidalino. Viena mokslininkų grupė vadinasi monistine, t. y. kad žandikaulis priklauso žmogaus kiaušui. Kita grupė vadinasi dualistine, t. y. kiaušo dėžė yra žmogaus, o žandikaulis yra beždžionės. Trečioji grupė pasivadino neutralistine, t. y. reikia laukti, kol

klauso. Radioaktyvios medžiagos taip pat buvo panaudotos studijoms. Britanijos Muzėjaus tyrinėtojai, kurie tą klastą išaiškino ir dar pridėjo, kad ateityje panašios apgaulės jau nebegalės pasitaikyti nes nauji metodai tam užkirsia kelią. Be to, jie dar pažymi, kad Dawson ir Woodward, Piltowno iškasenų vedėjai buvo gudriausi ir sukčiausi apgavikai. Tokios klastos dar niekas nėra matęs mokslo istorijoje. Ir turėjo praėti 40 metų, kol ta klasta buvo susekta.

Kyla klausimas, kodėl ta klasta galėjo įvykti. Pirmiausiai reikia pasakyti, kad tai parėjo nuo tų laikų filosofinių pažiūrų — žmogus su kūnu ir dvasia esą nėra kas kitas, kaip geriau išsivystęs gyvulys, kuris turi daugiau smegenyse

Un Simbolo de Fe en la ONU

Ši taiką simbolizuojanti statula yra pastatyta prie Jungt. Tautų rūmų.

mokslas ras daugiau duomenų ginčui išspręsti. Tuo tarpu plačiai visuomenei nieko nebuvo sakoma prastat naują žmogų, Geologų Draugijai Londone gruodžio 18 d. apie mokslininkų abejones. Tačiau monistai arba tikrieji darvinistai su didesniu ar mažesniu tikrumu tvirtindavo, kad Piltown žmogus yra pagaliau ta laukiamoji grandinė (missing link arba eslabon perdid), kuri galutinai surasta — tai yra sutvėrimas, kuris aiškiai turi ir dabartinio žmogaus ir kartu beždžionės požymius. Taip buvo mokinama ir kalbama, kad mokslas įrodo visiškai kitokią žmogaus kilmę, negu kad religija, tikėjimas su savo Biblija, su savo šventu Raštu.

Bet 1953 metais pasirodė J. S. Weiner, K. P. Oakley ir W. E. L. Gros Clark su savo straipsniu (Bull. Brit. Mus. (Nat. Hist.), Geol. 2, 141), (1953), kuriame tiksliai įrodo, kad Piltown kiaušas yra didelė ir negirdėta mokslo klasta. Kiaušo dėžė gal ir siekia paskutinio Pleistoceno laikotarpį (apie 50 tūkstančių metų), bet žandikaulis yra tikrai beždžionės ir be to dar mūsų laikų beždžionių, orangutanų. Nepakako to, kad sudėjo ir sugretino žmogaus ir gyvulio kaulus į vieną kiaušą, kurį pavadino žmogaus bet padarė dar niekšingiau, kad beždžionės žandikaulis savo spalva atitiktų žmogaus kiaušui, jį nudažė kalio bikromatu ir, kad nepažintų beždžionės dantų, juos nugalando, nutekino, nubukino.

Dabar ne vienas paklaus, kaip tie mokslininkai tai galėjo įrodyti. Jau 1892 metais, Carnot, prancūzų mineralogas buvo pastebėjęs, kad kaulai juo jie yra daugiau geologiškai senesni, tuo daugiau fluoro turi. Tais laikais niekas nedavė tam reikšmingi svarbos. K. P. Oakley tik pripuolamai apie tai sužinojo. Jam atėjo į galvą panaudoti šitą metodą Piltown žmogaus studijoms. Tyrimai buvo padaryti, buvo panaudota tam 135 beždžionių žandikauliai ir 200 žmonių žandikaulių. Be jokios abejonės šituo metodu galima įrodyti kaulų geologinis amžius ir be to dar kokiam padarui, ar žmogui ar gyvuliui jis pri-

įdubusių vingių. Piltowno žmogus buvo toks, kokį dauguma mokslininkų laukė jieškojo ir sveikino. Daugelis tų laikų mokslininkų manė, kad somatinis organizmas prisi-taikymas naujai aplinkumai buvo išauktas psichinių reikalavimų. Piltowno žmogus kaip tik toks ir pasirodė: smegenys su smegenų dėže jau žmogiškos, o burna dar gyvulio.

Ryšių su Piltowno klasta, tikrieji mokslininkai savęs paklausė, ar jie atlieka savo sąžinės pareigas plačiosios visuomenės atžvilgiu. Vis tik yra daug mokslinių klausimų, kuriuos mokslininkai savo tarpe laiko prileidimais, hipotezėmis, teorijomis (teorija pagal graikų kalbą yra laikinas prileidimas kokios nors minties, kad galima būtų išaiškinti tam tikrus veiksmus ar reiškinius), tuo tarpu kai plačiai visuomenei tik išvados yra patekiamos, kurias žmonės kaip tikras tiesas priima ir tvirtina. Be to, ir visuomenė yra kalta, nes męgsta sensacingas žinias, be jokių apribojimų ir sąlygų. Nėra nė jokios abejonės, kad darvinizmas, kuris yra dar teorija ir niekas daugiau, daug daugiau pasitikėjimo atranda marksistinėje sistemoje, negu jis yra vertas. Eoanthropus Dawsoni pamokino visus mokslininkus laikytis Newton'o posakio — non fingo hypotheses, ir laikytis griežtų įrodymų, o visuomenę pamokino — neguldyti galvos už teorijas ir nedaryti iš gamtamokslio nei filosofijos, nei religijos.

MAŽA, BET SVARBI SUKAKTIS

Tėviškes Ziburiai, Toronte (Kanadoje) leidžiamas lietuvių laikraštis švenčia 5 metų sukaktį. Laikraštis buvo pradėtas iš nieko. Turiningai dr. A. Šapokos ir talkininkų redaguojamas, atstovaudamas krikščioniškąją pasaulėžiūrą laikraštis susilaukė plataus pasisekimo, įsigijo nuosavą spaustuvię ir dabar išsilaiko iš savo apvartos. Paskutiniu metu jis dar daugiau vilčių teikia į redakcijos štabą įtraukus naujų jėgų, kaip kun. dr. Pr. Galda. Prie laikraščio išaugimo nemažai prisidėjo ir kun. P. Ažubalis.

VIŠINSKIO MIRTIS

(1883 — 1954)

1954 m. lapkričio 22 d. 9,30 val. mirė Sovietų atstovas prie Tautų Sąjungos Andriejus Višinskis. Jis norėjo eiti į Tautų Sąjungos posėdį, kuriame turėjo kalbėti Pierre Mendes - France. Bet tik išėjęs iš savo namų A. Višinskis krito gatvėje ir mirė nuo širdies priepuolio, neatgavęs sąmonės. Pribėgę žmonės ant rankų įnešė Višinskį į Rusijos Delegacijos rūmus.

Tautų Sąjungos posėdyje prasi-dėjo Pierre Mendes - France kalba. Visiems puolę į akis, kad Rusijos delegacijoje vietos buvo tuščios. Laikė prancūzų ministerio pirmi-ninko kalbos prisiartinio Višinskio pagalbininkas Arkadius Sobolievas ir pašnibzdėjo kad Višinskis „ne-syeikas“. Pabaigus Mendes - France kalbą, oficialiai buvo pranešta, kad A. Višinskis staiga miręs. Visi Sąjungos nariai, susijaudinę dėl to-kio smūgio, atsistodami pagerbė savo kolegos netikėtą mirtį.

Višinskis — antras sovietų dele-gatas, miręs nuo širdies priepuolio. Prieš keletą savaičių Tautų Sąjun-goje laikė kalbos nustojo sąmonės ir tuojau pat mirė sovietų delega-tas dr. Machmud Asmi. Kol kas Višinskio pareigas prie Tautų Są-jungos eina Malikas, Sovietų pa-siuntinys Londone, kuris jau buvo buvęs Sovietų delegacijos pirmi-ninku balandžio mėn. 1953 m.

A. Višinskis šioje geležinės už-dangos pusėje buvo pats svarbiau-sias šaltojo karo kovotojas. Jis New Yorke, T. Sąjungos susirinkimuose buvo žinomas kalbėtojas. Kada buvo žinoma, kad Višinskis kalbės, laikraštiniškai ir kiti bėgdavo jo pasiklausyti. Jis kalbėdavo ugnin-gai, vartodamas labai originalius išsireiškimus, posakius, įpindamas daug rusiškų priežodžių, panaudo-damas kartais ir gerokai vulgariš-kų išsireiškimų. Todėl Tautų Są-jungos vertėjai turėdavo sunkumų išversti jo kalbą į svetimas kalbas, kaip antai anglų, prancūzų ir kitas, nes neatrasdavo tinkamų posakių rusų priežodžiams ir paties Višin-skio vulgariškiems išsireiškimams, kuriais jis kildavo savo politinius priešus, ypatingai šlaurė Ameriką.

Višinskio mirties proga daug bu-vo rašyta apie jo gyvenimą, bet, reikia pasakyti, ne visados tiksliai. Rusijos ir Lietuvos emigrantai, ar jų artimieji, kurie nemažai yra nuo Višinskio nukentėję, daug apie jį žino ir dabar su įdomumu skaito apie jo gyvenimą ir ypač mirtį.

A. Višinskis buvo ypatingas kom-unistas, ne toks, koki buvo kiti jo minties draugai. Jis niekados, nei kaip studentas, nei kaip inte-lektualas nedalyvavo darbininkų judėjime, nelankė nei fabriky, nei darbininkų susirinkimų, nei daly-vavo pogrindiniame komunistų ju-dėjime. Todėl jis niekados nebuvo nei Sibiro ištėmimo, nei kalėji-muose, nekentėjo dėl žandarų areš-tų, nei slapstosios policijos sekioji-mų. Tiesa, sakoma, kad gimnazis-tu būdamas, save laikęs socialde-mokratu, nes tai buvo tuomet kaip ir mada, bet aktyviu veikėju jis niekad nebuvo. Višinskio tėvas emigravo iš Lenkijos praėjusio šimtmečio antroje pusėje. Pradžio-jė apsisusto Odesoje, vėliau — Ba-ku mieste. Iš profesijos buvo vait-sininkas. A. Višinskis gimė 1883 m. Odesoje. Gimnaziją baigė 1901 m. Baku mieste. Vėliau studijavo teisę Odesos universitete (ne Kijeve, kaip daugelis laikraščių pranešė). Baigęs universitetą Višinskis grįžo į Baku miestą, kur dirbo prie tejs-mo. Višinskis tada politikoje ne-dalyvavo, bet save vadino menševiku, bet tai jam netrukė dirbti kaip juriskonsultui kapitalistų ži-balo kompanijoje. Leninui laimė-jus revoliuciją, Višinskis pasiūlė savo žinias ir jėgas komunizmui, rašydamas asmeniškus laiškus pa-čiam Leninui, kur išdėstydamo įvai-rius planus ir sumanymus. Kol Bakų miestas buvo turkų ir anglų rankose, Višinskis tikrai nebuvo komunistas, bet kai tik sovietų ka-riumenė įžengė į Bakų, Višinskis tuoj įsirašė į komunistų partiją. Leninas Višinskio patarnavimus priėmė ir pavedė jam pritaikyti valstybės įstatymus komunistų re-žimui. Nuo šio šio laiko, iš tikrų-jų, Višinskis pradėjo daryti karje-rą. Jis turėjo didelę įtaką įstaty-mų pravedimui. Tarp kitko žinoma, kad Višinskio mintys praėjusios viešosios prostitucijos legalizavime.

jis įvedęs tos rūšies moterims „ža-liąjį bilietą“ (žioltyj biliet). Le-ninui mirus, Višinskui buvo no-lengva prisidailinti prie Stalino. Bet pagaliau netrukus jis ir naujo dik-tatoriaus širdį pavergė. Višinskis sugalvojo ir pirmą kartą pavartojo viename žurnale (Sovietskoje Pra-vo) išsireiškimą: Stalin — otiec narodov — Stalinas — tautų tė-vas. Stalinui tas patiko, už tai 1935 metais Višinskis tapo paskirtas SSSR prokuroru, arba valstybės gy-nėju. Tokiu būdu Višinskis nugalė-jo savo konkurentą ir priešą Kri-lenko. Višinskis, kaip prokuroras, plačiai atsižymėjo savo pagarsėjusiomis kalbomis, kurios kaip griaus-tinis trenkė į tuos žmones, kurie nepatiko Stalinui, juos sutriuškin-damas ir išniekindamas. Pirmiau-siai jis pagarsėjo kovoje prieš troc-kistus, juos vadindamas savo kalti-namose kalbose — „trockistkije psy“ — trockistiškieji šunys. Po sausio mėnesio 1937 m. taip vadinamo proceso semnadcati — septynioli-kos žmonių proceso gavo Lenino ordoną. Rusai, kurie gyvena sve-tur, itin pabrėžia Višinskio charak-terio bruožą, kad jis iš kaltinamų-jų tyčiodavosi, juos aiškiai norėda-mas išniekinti, pažeminti, ir net atsikeršyti, nes senieji komunistai Višinskį laikė atėjūnu, oportunistu ir „prisilaizėliu“ (primazavšijsia). Višinskis 1936 m. likvidavo Zinov-jevo grupę, 1937 m. likvidavo Ra-deko ir Sokolnikovo grupes ir 1938 m. Rakovskio grupę. Jis tuose pro-cesuose viešai toms aukoms svaidė stačiai į akis išsireiškimus, kaip „paršivaja svinia, griaznaja soba-ka“, „otvratitelnyje zmieji, bezi-deinaja banda“, ir pan.

Po antrojo didžiojo karo, kaip visi žino, Višinskis aktyviai prisidė-jo sudaryti naujas komunistines valdžias naujai užimtos valstybės. Jis taip pat dalyvavo ir Pabaltijo valstybių užėmimo. Vėliau dalyvavo visoje eilėje tarptautinių komisijų, kur Sovietai buvo atstovaujami: jis pradėjo sureguliuoti santykius su Suomija (1944), vėliau su Če-koslovakija, Višinskis dalyvavo ir Potsdame, ir Niurnbergo pagarsė-jusame procese. Višinskio apoteozė buvo, kad jis tapo paskirtas SSSR delegatu prie Tautų Sąjungos New Yorke. Sovietai šiai vietai priduo-da labai svarbią reikšmę. Sovietų valdžia nupirko jam New Yorke at-skirus, labai brangius ir puošnius namus, kuriuose jis gyveno su savo žmona ir dukteria Zinaida, kuri, nors ir yra Maskvos universiteto profesorė, vistiek labiau norėjo gy-venti „supuvusioje“ buržuazinėje Amreikoje, negu komunistų rojuje.

Višinskio kūnas lėktuvu per Pa-ryžių buvo nugabentas į Maskvą ir sudegintas, o liekanos įmūrytos į Kremliaus sienas. Sic transit glo-ria mundi, — taip praeina pasaulio garbė.

Įsteigtas „Lietuvių Draugų Kultūros Centras“ Italijoje.

Pas min. S. Lozoraitį įvyko, lie-tuvių ir italų veikėjų susirinkimas, kuriame buvo įsteigtas „Lietuvių Draugų Kultūros Centras“. Jo val-dybon išrinkti: pirmininku min. G. di Giura, buv. Italijos Pasiuntinys Lietuvoje, vicepirmininkais U. Sala, pirmasis karo ir vėliau diplomati-nis Italijos atstovas Kaune, ir min. S. Lozoraitis, sekretoriumi J. Ma-cievičius, buv. Lietuvos Chargé d'Affaires prie Vatikano.

Centro tarybą sudaro, be pami-nėtyjų, dar šie asmenys: G. Berna-bei, radio skyrusis direktorius Mi-nisterių Tarybos Prezidiume; mon-sinjas A. de Angelis, universiteto „Pro Deo“ profesorius; dr. J. Gailius, lietuviškųjų radio transliacijų vedėjas; ambasadorius prof. A. Giannini; prof. L. Magnino ir prof. kun. Turchi, senas lietuvių drau-gas, daug rašęs apie Lietuvą.

Naujos organizacijos vardu mi-nisteris di Giura pasiuntė Jo šven-tenybei Pijui XII sveikinimo tele-gramą į kurią šventasis Tėvas tei-kėsi atsakyti per savo Valstybės Sekretariatą, suteikdamas Apašta-liškąjį palaiminimą.

* Italų politinių informacijų žur-nalas „Oltrecortina“ įdėjo Lietu-vos, Latvijos ir Estijos žemėlapi į Dr. J. Gailliaus straipsnį, išsamiai pavaizduojantį Lietuvos sovietini-mo procesą ir jo liūdus rezultatus.

HOSANNA-CRUCIFIGE

Viename sename pavelksle vaizduojamas Kristaus prikryžavimas. Paveikslas kampe stovi žmogus, kurs gilias, iki širdies gelmių, atjaučia baisias Kristaus kančias. Jis su Kristumi kenčia.

Be abejo, mes su panieka žiūrime į apakusius parisėjus, nenorėjusius Kristuje matyti savo Išgelbėtojo, su pasiškystėjimu žiūrime į sugyvučius budelius, kuriuose pasi-gailėjimo nė už didžiausius pinigų negausi.

Stojame to užjaučiančio žmogaus pusėn ir pamaldžiai, pakėlę akis į dangų, su apaštalais, kurių nepriėmė samariečiai, atsidūstame: „Viešpatie, jei nori, mes sakysime, kad ugnis kristų iš dangaus ir juos sunaikintų“ (Lk. 9, 54).

Katroje pusėje mes iš tikrųjų stovime? Ar to pamaldaus žmogaus, kenčiančio su Kristum, ar parisėję ir budelių, kankinančių Kristų, pusėje? Ar kartais savęs neapgaudinėjame, manydami, kad tvirtai užjaučiame Kristų su tuo stebėtoju, stovinčiu paveikslas kampe, o tuo tarpu iš tikrųjų stovime parisėję ir nepastovios minios pusėje ir šaukiame: ant kryžiaus Jį!

Žmogaus širdis, tarsi nepastovi žydų minia, vieną dieną šaukia: Hosanna, o kitą — Crucifige! Kristui iškilmingai įjojant į Jeruzalę, „labai didelė minia tiesė savo drabužius ant kelio, o kiti kirtė medžių šakas ir klojo ant kelio. Ėjusios priešakyje ir paskui sekusios minios šaukė, sakydamos: Hosanna Dovy-

do sūnui! Pagirtas teesie, kurs ateina Viešpaties vardan! Osanna aukštybėse“ (Mt. 21, 8, 9).

Ta pati minia, kuri šaukė: Hosanna ir klojo savo drabužius po Jėzaus kojų, po kelių dienų plėšė nuo V. Jėzaus kūno paskutinius drabužius ir perkreiptais iš keršto veidais, rėkė: Crucifige — ant kryžiaus Jį.

Hosanna ir Crucifige! — skamba per amžius. Neseniai Hosanna — šaukė Rusija, kai cerkvėmis ir kryžiais buvo nusagstytos svarbesnės vietos, — kai ant kiekvieno žingsnio dalydavo tripetes, o šiandien visoje Rusijoje, lyg pragaro sutartinė, skamba crucifige — ant kryžiaus visa, kas nekvepia šėtonišku.

Neseniai Ispanijoje, kadaise buvusioje šventoje, skambėjo Hosanna, kai buvo ji pasipuošus žavingomis viduramžių katedromis ir meniškoms madonomis, kai žmonės net keliais eidavo šventąsias vietas... Šiandien teskamba liūdnas Crucifige.

Hosanna — Crucifige! — skamba nepastoviose, nuo mažiausio geidulių vėjelio svyruojančiose žmonių širdyse.

Sekmadieniais bažnyčiose prie altorių, klausyklių, Dievo stalo skamba Hosanna, o vakare šokių salėse, kinematografuose, kavinėse, vakaruškos... tos pačios širdys šaukia: Crucifige — ant kryžiaus jį. Kada žmogus vykdo Dievo valią — tada šaukia: Hosanna, o kada eina paskui žemus savo geidulius, tada — Crucifige!

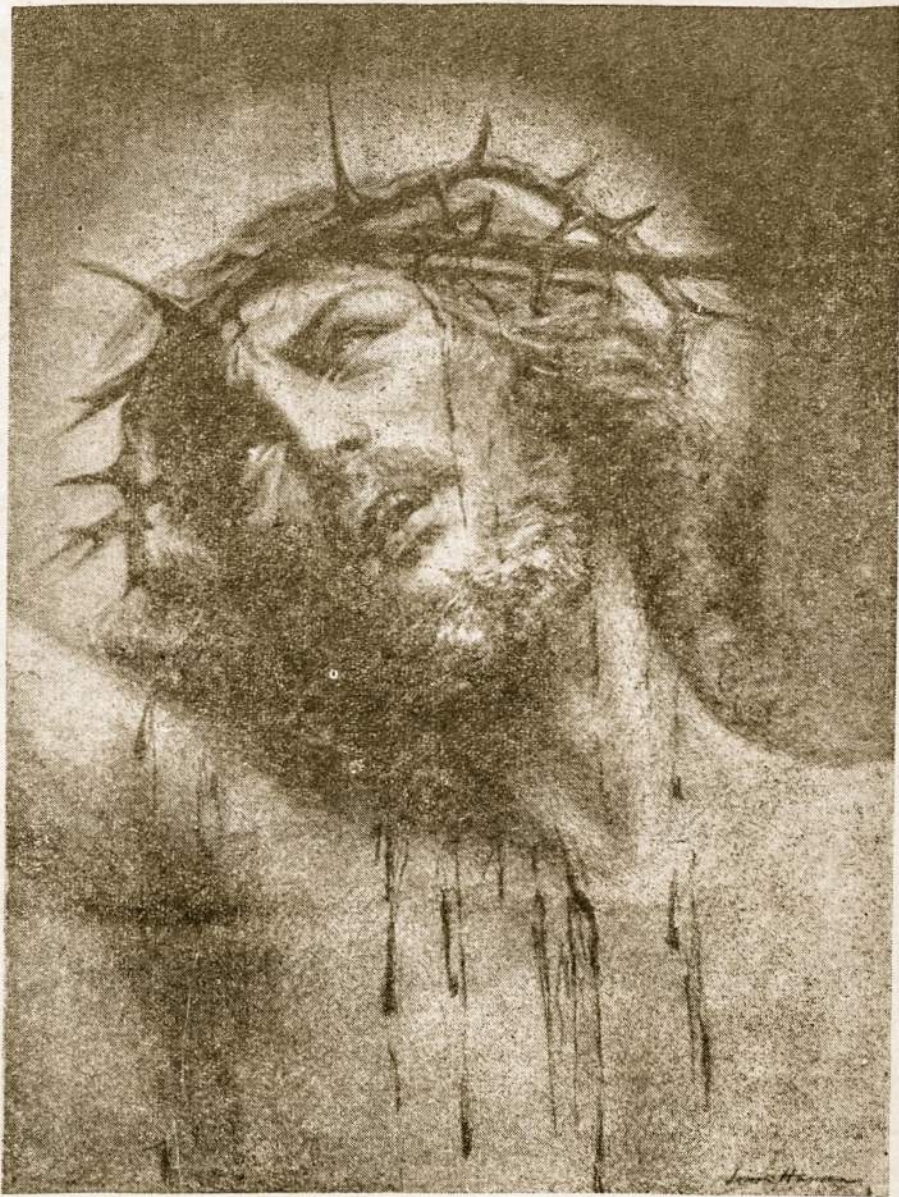
Kristaus pusėje stovėti, tai reiškia jo neišsižadėti nei uvertus, nei už kūno malonumus nei už garbingas vietas, nei ne už pačią gyvybę.

Bet kas turi drąsos stovėti Kristaus pusėje? Kas turi drąsos šaukti Hosanna, kai mini ima visa gerklė rėkti Crucifige — prie kryžiaus? Kas turi drąsos stovėti Kristaus pusėje ir šaukti Hosanna, kai už tai est pašiepiamas, iš tarnybos atleidžiamas, atsilikėliu pavadinamas...?

„Ar mes visi ūmai netampame šaltai įstatymo žinovais Cezario gynėjais arba kvailai šaukiančia minia tada, kai tik tenka pakentėti dėl Kristaus ir tikrai įrodyti, kad nepriklausome nei nuo dienos baimės, nei nuo jos sėkmės? Ar bėdos spaudžiamas kiekvienas vėl nesigriebia senų bedieviškų žodžių ir darbų, visai nenumatydamas, kad angelų legijonas jam tarnautų, jei tik būtų ištikimas.“

Kristaus neprieteliais esame tikrai sakant, visi. Daugiausia jei mes esame su triumfuojančiu Kristumi, bet ne su kenčiančiu Kristumi ir dėl to mes nesuprantame triumfuojančio Kristaus paslapties, nušviečiančios ir laiminančios tuos, kurie nesibijo išjuokiami ir niekinami.

„Duokite mums Barabą“ — taip šaukiame visi, kai esame rimtai priversti rinktis, ir taip galinga yra visuose mumyse išlaisvinto Kristaus baimė ir mūsų vieta Kristaus kalimo prie kryžiaus paveiksle iš tikrųjų yra visai kitokia, negu kad mums rodo“ (Foerster).

Tėve, atleisk jiems, nes nežino ką daro.

Yra pasauly tik viena kova ir tik dvi vėliavos. Iš po vienos šaukia: Hosanna, o iš po kitos — Crucifige!

Po kuria vėliava pats stovi ir kurį šūkį kartoji? Ar su šven-

taisiais ir tikraisiais Kristaus sekėjais šauki: Hosanna ar su visu pragaru ir su jo tarnais — Crucifige. Trečios vėliavos ir trečio šūkio nėra!

N. S.

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

A p y s a k a

(Tęsinys)

Stefanija pirmą kartą gyvenime taip rūpestingai parengia pietus. Kad jie būtų dar iškilmingesni, parneša kelias bonkas alaus, kurį jos vyras taip labai mėgsta.

„Alus gerti sveika; juk taip net gramatikoje rašo!“ mėgsta pasakyti, keldamas bokalą.

Stalą švaria staltiese apdengia, nuo lentynų dulkes nušluosto. Nubegusi į darželį, paskina kelis astrų žiedus ir, pajvairinusi keliais vijokliais, pastato ant rašomojo stalo.

„Kaip nustebs Matas, kai visa tai pamatys“, galvoja. „O aš būsiu ypatingai švelni ir gera. Sutikusi tiesiai į lūpas pabučiuosiu. Paprašysiu daugiau niekad dėl tokių mažmožių neširsti...“

Staiga priebutyje suskamba skambutis.

„A, tai užuomarša! Matyt, jau ir raktą bus užmiršęs! Na, laikykis, Mateli! Už skubų sugrįžimą dar ir antrą kartą pabučiuosiu!“ pina mintis ir tekina bėga prie durų.

— Ar galiu valandėlei ponį sutrukdyti? — klausia ją linksmai šypsodamasi Aldona. — Ėjau pro šalį ir panorau būtinai jus pamatyti!

Stefanija nori ir šios netikėtos viešnios akivaizdoje šypotis, tačiau nesiseka. Jai net pikta, kad, kaip mažas vaikas, tekina lėkė prie durų. Ką ši mergina gali pagaltoti...

— Labai malonu, — atsako, prašydama ją į kambarį. — Jums turbūt keista, kad aš taip triukšmingai prie durų bėgau. Matote, pamaniau, kad vyras iš įstaigos grįžta.

— O ar jūsų vyras neturi atskiros raktų? — nustebusi paklausia Aldona, sėsdama į sofą.

Na, tai ir papuoliau! Reikėjo man nors pro langą pažiūrėti! — gailisi.

— Turi, kaipgi neturės! Bet jis paprastai kaip tik tuo laiku grįžta, tai pamaniau, kad bus kur nors raktą užmetęs.

Aldona patogia išsitiesia, užkelia koją ant kojos ir staigiu galvos judesiu atmeta vešlius plaukus.

— Vyras turbūt nevisuomet punktualiai grįžta? — paklausia. — Juk visokių netikėtų reikalų atsiranda.

Stefanija, lyg ką bloga nujausdama, baimingai pažvelgia į viešnią. Netuojaui atsako. Pirma žvilgtelė į laikrodį, paskui instinktyviai pažvelgia pro langą, lyg laukdama kokio išsprendimo, ir tada prislopintu balsu atsako:

— Kodėl, visai pasitaiko! Tačiau dažniausiai jis nesivėluoja. Laikosi pastovaus laiko.

Aldona triumfingai šypsodamasi perveria Stefaniją akimis ir taipgi pažvelgia į laikrodį.

— Šiandien jis vėluosis. Laiku nebegrįš.

— Gal jis prašė mane perspėti? — nusitvėrė už paskutinės vilties.

— Ne, Stefanija, jis man nieko nesakė, tik mandagiai pasveikino.

— Kur? Kada? Įstaigoje?

— Ne, ne įstaigoje, o Marcelės namų prieangyje. Prieš kokį pusvalandį. Ar jis nieko apie tą vizitą neminėjo? — paklausia, pastebėjusi Stefanijos sumišimą.

— Ne, nieko nesakė... — parausta ir nuleidžia galvą, bet tuoj pasitaiso: — O taip, rytą minėjo. Sakė, laiku negrįšias...

— Bet jūs bėgote prie durų, manydama, kad jau grįžta, — sako, tartum gėrėdamasi moters kančia. — Tačiau atleiskite man už tokį akiplėšiškumą. Aš visai be reikalo taip įdomaujuosi ne savo reikalais... Užėjau paprašyti pas save. Rytą jau rytiui. Turėsiu tada gimnaitį. Išgersime kavutės, pasišnekučiuosime. Juk žinote, kur gyvena: Beržų 12.

Stefanija pakelia akis.

Aldona sėdi lengvai atsilošusi ir rožiniu pieštuku dailina lūpas.

Pradžioje nežino, ką atsakyti. Tačiau staiga suroja, kad gal būtų naudinga užėti... Jai pradeda patikti Aldonos atvirumas ir drąsa. O be to ir širdį pradeda spausti: Matas iš tikrųjų vėluoja. Dabar jau nepabučiuos jo ir nešokinės apie jį. Ir gėles lauk išmes. Ir alų paslėps...

— Dėkui, Aldona! Pasistengsiu. Žinoma, jei kokių kliūčių neatsiras.

Aldona dar kartą pažvelgia į laikrodį, paskui į Stefaniją ir pamažu keliai.

— Kliūtis į šalį, Stefanija! O vyrui nenusileiski-

te! Tad lauksiu! — ir atsisveikinusi nudzengia savo keliais.

Stefanija valandėlę stovi prie lango ir žiūri į gatvę. Didžioji iš darbo grįžtančių žmonių banga jau visai nusekusi. Vos vienas kitas protekinis skuba viena ar kita linkme. Tačiau Mato niekur nepastebi.

Staiga atsisuka, nutveria gėles ir išneša į virtuvę. Paskui nuo stalo nuima baltą staltiesę ir paslepia alų.

Žvilgtelė į laikrodį.

„Mano Dieve!“ susima rankomis galvą. „Mano brangus Dieve!“ Ir griūva į sofą.

3.

Yra žmonių su jautria, meniška siela. Jie negali pakęsti nedarnumo ar įtemptos situacijos ir, aukodami savo ambiciją bei užsispyrimą, stengiasi skieisti giedrą ir ramybę.

Su jais miela pasikalbėti. Nesunku jiems ir savo sielvartus patikėti. Kai žmogus jaučiasi galintis būti netik išklaudytas, bet ir suprastas, jis nuoširdžiai pasitikėdamas atveria savo sielą.

Bet yra tamsių ir juodų sielų, kurios esti patenkintos tada, kai gali ką nors įskaudinti ar ką nors sukiršinti. Kartais jas stumia į suktą demonišką veiklą jų pačių kartėliu persipildžiusi siela. Rodos, jos gyvena šūkiu: jei man nėra ramaus gyvenimo, draskykis ir nerimk su manim ir tu!

Tačiau yra tamsių ir susidrumščiusių sielų, kurios, kaip žaidžią vaikai, visur jieško sau tik gero. Tokie vertina tik tuos, kurie tarnauja jų juodiems kėslams. Jei tačiau kas nors patenka į jų judėjimo skridinį ir rieda ne jų norima linkme, jie nesiskaito su jokiomis priemonėmis, kad tik pasirinktą auką sutryptų.

Aldona Vaišnoraite gyvena tik sau. Jos idealai nepakyla augščiau akių.

Užaugusi neturtingoje šeimoje, nuo mažens įprato iki paskutiniųjų kovoti, kad tik turėtų netik duonos, bet ir linksmybių. Siekdama savo tikslo, nepaiso kitų žmonių gero ar naudos: visa turi būti jos planams palenkta.

(Bus daugiau)

URUGVAJAUS PADANGĖJ

Beveik visi svarbesnieji lietuvių katalikų parapijos įvykiai Montevideo mieste, Urugvajuje, kažkaip neįėjusios iki šiol derinosi ir klostėsi su ypatingais Lietuvos ar katalikų Bažnyčios istoriniais faktais ar Marijos šventėmis.

Tik įžengus tėvams jėzuitams 1951 m. į Montevideo miestą, pirmas atsišaukimo žodis ir iškilmingos šv. Mišios pasitaikė Lietuvos Nepriklausomybės šventėje, vasario 16 d. Vos prabėgo 3 metai, vėl Nepriklausomybės šventėje įvyksta pirmą kartą 1954 m. iškilmingos Mišios, jau savose patalpose, bet dar tik rūsyje. Bet vėl po metų, vasario 13 d. Lietuvos Nepriklausomybės šventėje ir kartu Marijos apsišaukimo Fatimos paminėjimo dieną galutinai atidaroma lietuvių parapija Urugvajuje.

Naujoji bažnyčia ir parapija gavo Marijos Širdies, arba Marijos Fatimos vardą. Šis vardas, matyt, Dievo Motinai labai patiko, nes visą laiką buvo jausta jaučiama Jos motiniška globa iki pat bažnyčios pastatymo. Visi planai ir darbai nuo pat pradžios iki bažnyčios užbaigimo ir parapijos įsteigimo vis pasitaikydavo Marijos dienose ar Lietuvos šventėse.

Marijos apsišaukimo Fatimos sukties dienos minėjime, gegužės 13 (35 m. sukaktuvėse po pirmo Marijos pasirodymo piemenėliams 1917 m.), įvyksta lietuvių katalikų iškilmingas pasiaukojimas Nekalčiausiai Marijos Širdies ir tą pačią dieną pasirašoma žemės pirkimo aktas. Žemė buvo užpirta su 40 tūkstančių pežų skola, kuri mums kėlė daug rūpesčių. Bet štai, dar tais pačiais metais, kaip tik Nekalčiausiai Marijos Širdies dienoje rugpj. 22 d., kuri netrukus virsta didžiausia parapijos švente, netikėtai pasiseka sumokėti visą sumą už sklypą. Praeina du metai, ir misijonieriai jėzuitai, kiekvieno lietuvių širdžiai brangioje Marijos šventėje, rugsėjo 8, keliai į tą patį sklypą ir apsigyvena Marijos Nekalčiausiai širdžiai pavestuose namuose, kuriuos pats jėzuitų provincijolas Tėvas Krebs tą pačią dieną pašventino. Praėjus mėnesiui ir keliolikai dienų, Marijos dienos, baigiant šv. Rožančiaus mėnesį ir garbingojo Kristaus Karaliaus šventėje, 1954 m., Jo Ekselencija Montevideo ark. Dr. Antanas Maria Barbieri, dalyvaujant didžiausiai miniai žmonių, šventina lietuvių naują bažnyčią, suteikdamas jai Marijos vardą su didžiausia metine parapijos švente, Nekalčiausiai Marijos širdies diena, rugpj. 22 d. Prabėgus trims mėnesiams, ir vėl Marijos apsišaukimo Fatimos sukties, vasario 13 d., kur kartu šįmet minėta ir Lietuvos Nepriklausomybės šventė, įvyksta iškilmingas parapijos atidarymas su visomis parapijos teisėmis, paskiriant Marijos parapijos klebonu misijonierių Tėvą Joną Bružiką.

Taigi akivaizdžiai matome, kad Marija nori globoti mūsų lietuvių koloniją Urugvajuje, tik mes lietuviai būkime verti tos garbingos Dievo ir mūsų Motinos vaikai. Lietuva buvo ir yra Marijos žemė, o lietuviai, kur jie bebūtų, ar čia ar Lietuvoje buvo, yra ir turi būti Marijos vaikais.

PARAPIJOS VARDAS

Bažnyčia nuo pat pradžios buvo numatyta statyti Marijos Fatimos vardu. Kai kam, gal, ir nepatiko toks vardas. Bet didžiausias tokio bažnyčios vardo motyvas buvo šis. Kadangi apsišaukusi 1917 m. Fatimos (Portugalijoje) Dievo Motina Marija per 6 mėnesius skelbė trims Fatimos piemenėliams, kad ji ateina gelbėti žmonijos iš komunizmo vergijos, jeigu tik žmonės melsis, kalbės rožančių ir darys atgailą, aukodami visa tai už pasaulio taiką, tuomet ir Rusija grįšianti prie Dievo ir Jos Nekalčiausios širdies pagalavai susilauksianti pergalės.

Kadangi komunizmas savo apgaulėmis kaip tik laiko pavergęs didelę dalį mūsų tautiečių Urugvajuje, tai tuo tikslu ir buvo steigiamas Marijos širdies, arba Fatimos šventovė, kad Marija savo galingu užtarymu išgelbėtų mūsų lietuvių iš komunizmo apgaulių, o pačiai Lietuvai išprašytume laisvės ir nepriklausomybės.

Nors pradėdant darbą didelės kliūtys pasitaikė kelyje, ir nekartą atrodė nenugalimos, bet dabar po 4 metų jau yra vilties, jog Marijos Nekalčiausios širdies iš tikrųjų susilauks pergalės. Jau patys smarkiausi komunistų vadai vieni išva-

žiao į savo išsvajotą Sovietų rojų, kiti dar žada važiuoti, tretį atsisakė su šiuo pasauliu ir ketvirtą dar kovoja ir desperaciją šaukia visus „draugus“ į vienybę, o toji jų vienybė griūtė griūva ir žmonių minios jau glaudžiasi po Marijos vėliava. Pradžioje buvo vos saujelė, gi dabar perpildė bažnyčią, pripildė didžiulę salę ir tikinčiųjų skaičius nuolat auga. Komunistų laikraštis „Darbas“ nuolat plūstasi ant kunigų, vadina juos juoda kolonijos dūme, o buvusius savuosius žmones keikia, kaip jie, girdi, ga-

Montevideo Arkivyskupas šventina lietuvių bažnyčią. Už arkiv. stovi tėvas J. Bružikas S. J. ir Vl. Mikalauskas S. J.

lėjo iš netikinčiųjų į „dievą“ (jie Dievą visuomet rašo mažąja raide) vėl pasidaryti tikinčiais, girdi, vėl eina į bažnyčią ir kunigai vėl juos apkarsto rožančiais ir škaplieriais.

Komunistų laikraščiai yra nesuprantama, kaip galėjo tokioj vargingoj kolonijoje per tuos 3 — 4 metus išaugti tokia didelė bažnyčia, su talpinga sale ir parapijos namais, o be to, dar rengiama jaunimui didžiulė žaidimų aikštė. Jau čia, girdi, greičiausiai suplaukė Smetonos išgabentas Lietuvos auksas, o gal šiaurės Amerikos kapitalistai užvertė jėzuitus pinigais, kad užgniaužus darbininkų judėjimą Urugvajuje. Toki naivūs spėjolimai tegali tik juoką sukelti. Jie vargšai nežino, kad ne kapitalistai stato bažnyčias, bet tos vargingos našlės su paskutiniu skatiku, kurią Kristus pagyrė Evangelijoje, matydamos, kai ji įmetė prie bažnyčios durų net paskutinį skatiką, kadangi daugiau neturėjo. Štai iš tokių našlių ir neturtingų lietuvių centų, suaukotų Urugvajuje, Argentinoje, Brazilijoje, šiaurės Amerikoje ar Australijoje — net iš badaujančių Vokietijoje esančių tremtinių, išaugo Marijos širdies šventovė. Tai pačių vargingiausių lietuvių pūslėtos rankos tuos kapitalus sudėjo.

Nors ir Urugvajuje yra keletas turtingesnių lietuvių, bet jie daugumoj pas komunistus susigrūdė. Mat, jie „proletarai“, turėdami po keletą namų, neturi iš ko duoti auką bažnyčiai, o vienas tų „proletarų“ padavęs savo didelius namus ir beveik su 100 tūkst. u. pežų artimiausiomis dienomis išvyksta į Sov. Lietuvą, dar didesnio rojaus įieškoti, o gal būt, Lietuvos kolchozų smunkantį ūkį pakelti...

ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ

Pirmą kartą Urugvajaus istorijoje buvo švenčiama iškilmingomis apeigomis tik prieš pora dienų arkivyskupo įsteigta Lietuvos Globėjo šv. Kazimiero šventė. Pats Popiežiaus Nuncijus J. E. Arkiv. Dr. Alfredas Pacini celebravo sumą kovą 6 diena, o žmonių buvo pilnutėlė bažnyčia su Lietuvos min. Kaz. Grauzinlu prysaky. Po pietų parapijos salėje įvyko šv. Kazimiero garbei skirtoji meninė dalis. Beveik visą programą išpildė katalikiškasis jaunimas — „Urugvajaus Lietuviai Vyčiai“. Ši šventė buvo ruošiamas

Urugvajaus Lietuvių Bendruomenės, kuri visą šio parengimo pelną (įėjimas buvo veltui) apie 170 pežų paskyrė Tautos Fondui. Taip pat šio sekmadienio bažnyčios rinkliava (100 pežų) yra paskirta Tautos Fondui.

Programa buvo pradėta labai gražiu 4 veiksmų St. Santvaro patrijotiniu vaidinimu: „Aušra ties Vilnium“, kuris daugeliui žiūrovų išspaudė ašaras, nes vaizdžiai priminė knygnešių laikus, kovas dėl Nepriklausomybės, trėmimą į Sibirą ir būsimo laisvės atgavimą. Vaidintojai beveik visi Urugvajuje gimę jaunuoliai: N. ir M. Petrauskai, G. ir R. Mačanskai (tremtiniai).

DARBININKAS SKELBIA KONKURSA

Rugsėjo 19 d. sueina keturios dešimtys metų, kaip Bostone išėjo pirmasis Darbininko numeris.

Nori leidėjai ir redakcija šią sukaktį nori paminėti žygiu, kuris prisidėtų prie lietuviškos dvasios ir kūrybos tolimesnio palaikymo.

Matydamos, kaip lietuvių suburia vaidinimas, kaip per vaidinimą juos prieina lietuviška mintis, bet ir kaip lietuviškų scenų veikalių trūksta, Darbininkas skelbia dramų konkursą, skirdamas 500 dolerių premiją.

KONKURSO SĄLYGOS

1. Veikalas turi būti iš lietuviško gyvenimo, dabarties ar praeities, drama ar komedija; prieinamas šių dienų žiūrovų daugumai ir, neprasilenkdamas su krikščioniška bei tautine dvasia, veikti žiūrovą pozityviai; įmanomas lietuviškai sce-

nos technikai; suvaidinamas per 2 — 3 valandų spektaklį.

2. Veikalai, siunčiami dramų konkursui, pasirašomi slaptyvardžiu, atkirame uždame voke autorius turi pažymėti savo tikrąjį pavardę, adresą, savo veikalo pavadinimą ir slaptyvardį.

3. Geriausią dramų veiklą atrinks New Yorke sudaryta juri komisija. Jos sudėtis bus paskelbta vėliau.

4. Teisė premijuotą veiklą vaidinti ir išleisti tenka Darbininkui.

5. Paskutinė data dramų rankraščiui įteikti š. m. gruodžio 1 d.

6. Konkursui veikalai siunčiami šiuo adresu: Darbininkas, Dramos Konkursui, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Premija bus įteikta gruodžio mėn. per iškilmingą Darbininko 40 metų minėjimo aktą.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Thor Heyerdahl: KON-TIKI, išgarsėjusi knyga apie to paties vardo mokslinę ekspediciją plaustu per Ramųjį vandenyną, siekiant išaiškinti neįsėjimą Polinezijos salų gyventojų kilmės ir atsikraustymo kelių mįslę. Išleido knygy leidykla Terra, 748 W. 33rd St., Chicago III. 414 psl., gausiai iliustruota ekspedicijos metu darytomis nuotraukomis, kaina 3.75 dol., gaunama leidykloje ir pas knygy plintojus. „Kon-Tiki“ vienintelis veikalas per paskutinius šešerius metus išverstas į daugiau, kaip 30 kalbų.

SAULĖS TAKAS, Nelė Mazalaitė. Lietuviškos knygos klubo leidinys 1954 m. Aplankas dail. Pauliaus Augaus, 417 psl.

Nelė Mazalaitė yra viena sekmingiausių rašytojų šioje sferoje. Savo apysakų rinkiniu ji laimėjo grožinės literatūros premiją 500 dol. 1953 m. ji laimėjo „Draugo“ novelės konkurse pirmąją vietą už novelę „Ąžuolinės durys“.

Savo kūriniu, pavadintu „Saulės takas“ autorė, moters išgyvenimų fone, atvaizduoja visą moderniosios Lietuvos kelią. Šis kūrinys sugeba nugalėti įkyriausią žmogaus priešą liūdesį.

Knyga gaunama „Laiko“ adm.

„EGLUTĖ“, 1955 m. Sausio ir vasario mėn. Nr. 1 ir 2. Nepamainomas, gražiai iliustruotas, vaikų žurnalas. Redaguoja P. Naujokaitis, administruoja Nekalto Prasiidėjimo Seserys. Leidžia Lietuvių Kultūros Institutas. Prenumerata užsienyje 3.50 dol. Raštus siųsti: Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y. U. S. A.

Užsiprenumeruoti galima taip pat ir „Laiko“ administracijoje.

„SKAUTŲ AIDAS“ 1955 m. sausio Nr. 1. Oficialus Pasaulio Lietuvių Skautų Sąj. organas. Administracija Vl. Rušas, Box 1003, Station C. Toronto, Ont. Canada.

„MARGUTIS“ — Sausis — Vasaris, Nr. 1. Adresas: 6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill., U. S. A.

Jusys, Tarybos pirmininkas. Prie bufeto uoliai darbavosi Fel. Grigas, J. Ščesnulevičius ir Ant. Mačanskas. Urugvajaus Lietuvių Bendruomenė taip pat turi būti dėkinga kunigams Jėzuitams, pirmoje eilėje Tėvui Jonui Giedriui, kuris daug jėgų įdėjo į šių iškilnių gerą pasisekimą.

ISVYKO TĖVAS V. MIKALAUSKAS

Ilgesniai laikui išvyko į Braziliją, darbuotis tarp ten esančių lietuvių visų katalikų mylimas, o komunistų nemėgstamas, Tėvas V. Mikalauskas. Jis atliko milžinišką darbą lietuvių kolonijoje Urugvajuje. Jam buvo pavesta visi statybos ir organizavimo darbai. Per tuos 4 metus jis savo nenuilstama energija ir apaštališku uolumu smarkiai pastūmė visą lietuvių kolonijos kultūrinę veiklą pirmyn. Dėl to atsiskyrimas ir jam ir žmonėms buvo sunkus. Ašarose paskendę lietuviai atsivėikino su T. Mikalausku parapijos salėje užgavėnių antradienį ir virš 50 žmonių anksti rytą Caracas aerodrome. Tikimės, kad ir Brazilijoje jam panašiai pasiseks. Dieve, padėk.

Urugvajaus Lietuvis.

„ATEITIS“ — Katalikiško jaunimo žurnalas. 1955 m., Nr. 1, sausis. Vyr. red. Paulius Jurkus. Adm. — kun. V. Dabušis. Red. ir adm. adresas: Ateitis, 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y. U. S. A.

„LAISKAI LIETUVIAMS“ 1955 m., Sausio mėn., Nr. 1. Leidžia Tėvai Jėzuitai. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J. Adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Ill., U. S. A. Kaina: 2 dol.

„KOLUMBIJOS LIETUVIS“ Nr. 12 — 13, Liepos — Lapkričio mėn. 1954 m. Iliustruotas ir visad rimta medžiaga pasižymi žurnalas.

„TĖVŲ KELIAS“ Nr. 9 — 10 (61 — 62), 1954 m. lapkritis-gruodis. Redakt. ir leidėjas kun. A. Perkumas. Adm. — Vincas Mažeika. Adresas: Apartado 369, Caracas, Venezuela, S. A.

„MŪSŲ VYTIŠ“ P. L. S. S. Vadų, vadovų ir akademikų skautų-čių laikraštis, Nr. 1 (63), 1955 m. sausis-vasaris. Redaktorius vyr. skt. Bronius Kviklys. Adresas: 631 W 54 th Pl., Chicago 9, Ill. U. S. A. Kaina metams 3 dol.

KRYŽIAUS KELIAS IR GRAUDŲ VERKSMAS — Lietuvių Ausros Vartų parapijos leidinys. Gaunama „Laiko“ administracijoje.

*

KNYGOS BARE

NAUJA KNYGA APIE VILNIŲ

Istorikas Dr. A. Šapoka, dabar gyvenąs Kanadoje, parašė ir išleido įdomią knygą apie Vilnių. Ji pavadinta „Vilnius Lietuvos gyvenime“ ir suskirstyta į šešis skyrius. „Niekas pasaulyje nėra drįsęs paneigti Vilniaus ir jo srities lietuviškumo ar jį rimtai užginčyti“ — pažymi Dr. Šapoka. „Juk ar tai nėra būdinga, — kad net ir pilsduskinė Lenkijos vyriausybė, 1920 metais klasią užgrobusi Vilniaus kraštą, paskelbė ten ne kokią „Šiaurinę Lenkiją“ bet „Vidurinės Lietuvos“ valstybę — satelitą. Niekas niekad, kaip rodo studijos, nėra šio krašto atskyręs nuo visos Lietuvos ir negali atskirti, nes tai vieno kūno dalys, susietos etniškai ir istoriškai“.

„Nemuno“ knygų leidykla išleido gausiai iliustruotą „Chicago Lietuvių Metraštį“, turintį 244 psl. Numatoma išleisti ir antroji dalis.

PAJIESKOJIMAI

Kazys Mieladžys, gyv. Australijoje, ieško savo prieš 3 metus mirusio brolio Jurgio vaikų, kurie, kiek žinoma, apgyvendinti prieglaudoje. Tautiečiai, žinantieji apie šių vaikų gyvenamąją vietą, prašomi maloniai pranešti „Laiko“ administracijai.

Skolastikos Paberlinienės ir jos sūnaus Jono, atvykusių į Argentina 1930 m. ir 1946 metais gyvenusių Buenos Aires, pajieško jos sesutė Veronika Jarusevičienė. Pajieškome, ar apie juos žinantieji, prašoma pranešti šiuo adresu: Mariama Baltaitis de Frey, c. Chaco 2158, Valentin Alsina.

Mielas „LAIKO“ skaitytojai, ar jau užsimokėjai PRENUMERATĄ?

JIEŠKOMA DURININKAS

GERAS MAISTAS IR ATLYGINIMAS

Kreiptis į „LAIKO“ Administraciją, Mendoza 2280, Avellaneda, T. E. 20 - 9027.

KORDOBA

* Rožė ir Jonas Vaitaičiai, savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukakčiai paminėti suruošė vaišes, kuriose svečių dalyvavo net iš Buenos Aires. Sukakties proga jubilatai gavo daug vertingų dovanų.

Jubilatų intencija, vasario 20 d. buvo užprašytos šv. Mišios San Monato par. bažnyčioje, kurių metu Ave Maria ir kt. giemės solo pagiedojo O. Bendinskaitė.

* Lakūnas Povilas Gabrėnas, sausio 15 d. apsidė su argentiniete. Povestuvinei kelionei buvo išvykę į Mendoza.

* E. Kunčaitienė vasario mėn. buvo sunkokai susirgusi, bet stropia gydytojų pagalba pavojaus gyvybei pašalintas.

LIETUVISKAS PENSIJONAS

c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.

Savininkas

JUOZAS VASILIAUSKAS**VIESBUTIS SU PENSIJONU**

Antanas Laurynavičius, c. Catamarca 1137, Mar del Plata. Lietuviams daroma nuolaida.

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvių pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

ČIUZINIŲ IR UŽUOLAUDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Sav. Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 925-31.

T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS

Iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko“ administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. C. del Uruguay.

*** Montevideo Liet. Kat.****RADIO PUSVALANDIS**

yra kiekvieną sekmadienį 8.30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUŠKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „ZEMAITIJA“. Islas del Ibi-suy. Sav. J. ir A. Burokal.

* MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“. Įvairiausių mady sukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius. Leandro N. Alem, 818, Banfield.

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarėčių Parduotuvė: Cabilido 651 Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA**RADIO TECHNIKAS**

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japon 1687, Cerro, Montevideo.

* MINKŠTŲ KEDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

Imprenta de „LAIKAS“ Mendoza 2280 * Avellaneda

* Jonas Žekonis jau ilgesnis laikas kaip guli Eva Peron ligoninėje.

* R. Jospaitis gavo darbą Kordobos policijoje, investigacijos skyriuje.

* L. Grauzinienė, Lietuvos min. dr. K. Grauzinio žmona, su dviem dukrom atostogauja savo ūkyje „Dainava“ prie Kordobos.

* Susivienijimo 6-to Sk. namų įkurtuvės atidėtos iki 8 d. rugsėjo, nes nespėjama anksčiau baigti darbus.

ROSARIO

* R. Katinaitė viešėjo Rosario m. pas savo dėdę K. Zaukų. Anksčiau pas jį viešėjo jo brolis su žmona ir p. Totoras.

* R. ir B. Šimanauskai atpirko savo namuose nuomotą krautuvę. Rengiasi prekybą praplėsti.

* P. Velžytės vestuvės pramatomos kovo mėnesyje. Jos sužieduos

ELEKTRICISTAS*** PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA**

REMONTUOJAMA:

* ŠALDYTUVAI - HELADE-

ROS,

* RASOMOSIOS,

* SKAIČIUOJAMOSIOS MA-

ŠINOS ir

* VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: Butas:

MEXICO 766 MEXICO 950

T. E. 38-2950

Fabrica de SILLAS Y TAPICERIA

Carpinteria en general

— DE —

JUAN JANUSIS

COCHABAMBA 1811 al 17

U. T. 652, Tablada 0110

Villa Scasso

tinis Dr. Garcia dirba geležinkelių centre.

* Tėvo J. Jakaičio MIC rūpesčiu, šv. Kazimiero bažnyčios šventorius yra apsodintas gražiais žydinčiais krūmais, kurie daro malonų vaizdą.

* Vasario 16-toji Rosario lietuvių kolonijoje buvo iškilmingai paminėta. Įnešus vėliavas ir sugiedojus himnus atitinkamas kalbas pasakė A. Švarlys, K. Liutkevičius ir kt. Meninėj programoj pasirodė jaunieji šokėjai, vadovaujant A. Švarliui, gražiai pašoko keletą šokių. Jaunųjų šokėjų sąstatą sudarė: S. Kriaučinytė, O. Tičionytė, O. Papečkaitė, G. Švarlys, J. Kalainis ir A. Liutkevičius. Eilėraščius gražiai padėklamavo: A. Kalainis, J. Kalainis ir O. Tičionytė. Po oficialios ir meninės programos buvo suruoštas asado, prie kurio uoliai pasidarbavo: J. Vajega, S. Saračinskas, A. Latvėnas, J. Liutkevičius ir kt.

SKELBIMAS

SOFIJA GERUMBAUSKIENĖ skubiai ieško valgyklos vedėjo - socio

(matrimonio), gyvena Giribone 680, Piñeyro, Avellaneda.

SŪRŲ VANDENYS —**AGUA SALADA**

Baseinas „Kaunas“ su šiltais valgiais,

Konstancija Masiokienė.

Priveža kolekt. Nr. 32

PARDUODAMAS NAMAS

su jame įrengta krautuvė c.

Aconcagua 520, Banfielde.

Didelis sklypas su medžiais.

Teirautis pas

VLADĄ VESELAUSKĄ

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126

Quilmes FCNGR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

- * CENTRALINIS A'ŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),
- * SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
- * SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS
- * VENTILACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.

LIETUVIAMS 20% NUOLaida

su moderniu — elektrišku komplektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „REPORTER“.

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)

T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „MITRE“

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718

T. E. 22-2045

Piñeyro

A. Švarliui vadovaujant, Rosario jaunieji lietuviukai, Vasario 16-tos proga, išpildo tautinius šokius.

ESTUDIO CONTABLE "LEX"

(Dir. LEONARDAS SRUOGA)

Casila de Correo No. 2265 — T. E. 69-8515

Buenos Aires.

- MOKESČIAI (Réditos, Ventas, Actividades Lucrativas, Aprendizaje ir kt.)
- BALANSAI.
- ĮMONIŲ ORGANIZAVIMAS.
- PATARIMAI administraciniais ir teisiniais reikalais.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS**JUANA DAILYDĖ, vedėja**

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435

Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

KUR SUSITIKSIME SU PAŽISTAMAIŠ ?

KAVINĖJE „KAUNAS“

Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.

Sav. P. Vaitkevičius.

Brasil 800

4 de Junio

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOŽĄ KONDRATĄ, c. Paraná 1724. OLIVOS.

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS

(Baldes y Canastos)

vartojamų prie statybų ir priešgaisriniam smėliui.

ISLETA 3317, Valentin Alsina T. E. 20-9790

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA**VALGYKLA - RESTORANAS**

Sav. Br. Baltušis ir Alf.

Žumbakis

c. Nueva York 4708, Berisso.

* HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotųjų, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

PARDUODAMA**KRAUTUVĖ „NARUSIS“**

Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUSEVIČIUS.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

taisau ir parduodu naujus.

NIKODEMAS LEIPUS

Cangallo 192, Temperley,

T. E. 243-4702

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.—

RADIO TECHNIKAS**V. RAMANAUSKAS**

mokslus baigęs JAV-bėse.

Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires

T. E. 64-4154

Moderniškų Baldų ir Sofų

FABRIKAS

E. JUOZAS LISAUSKAS

Garibaldi 752

(Dvi kvadros nuo ligoninės)

Quilmes, F.C.N.G.R.

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 38-9584.

RELIGINIO POBŪDŽIO IŠVYKA I LUJAN – Švč. Panelės Marijos Šventovę

IVYKS KOVO 27 D., SEKMADIENI.

Išvažiuojama 7 val. ryto, nuo Lietuvių Aušros Vartų parapijos, Mendoza 2280, Avellaneda.

Lietuviams šv. Mišios Lujano bazilikoje bus laikomos 9.30 val. Rožančius ir Palaiminimas su švč. Sakramentu bus 4 val. po pietų.

Vykstama pulmanais. Kaina į ten ir atgal \$ 16.

Kaip ir praėjusiais metais, tikimasi gausaus lietuvių maldininkų skaičiaus iš visų mūsų kolonijų.

Norintieji vykti registruojasi Aušros Vartų parap. raštiniėje.

ISRINKTA NAUJA SPORTO KLUBO „KOVAS“ VADOVYBĖ

Pradedant sporto veiklos sezoną, praeitą sekmadienį, kovo 13 d., įvyko Sp. Kl. „Kovas“ visuotinis susirinkimas. Susirinkimą atidarė pirm. dr. A. Kairėlis, sekretoriavo — V. Petronaitis. Praeitų metų veiklos apžvalgą, dr. A. Kairėlis išvardijo visus tuos sunkumus, nepalankias ir sunkias sporto darbuotės aplinkybes, kurios klubo veiklą stabdė ir neleido pasiekti tų rezultatų, kuriuos buv. valdyba buvo užsibrėžusi nuveikti. Sportininkų išsiblaškymas po visą didelį miestą, kludančios treniruotės susirinkti eilės sportininkų vakarinės darbo ar studijų valandos, buvo rimčiausios sportinės veiklos kliūtys. Tačiau, nežūrint visų sunkumų, buvo suruošta eilė rimtų ir įdomių rungtynių, iš kurių pralošta tik vienos, vienos baigta lygiomis ir likusios — laimėta. Sporto aikštės atidarymo proga buvo suruošta sportinė programa (krepšinis, tinklinis) su pasilinksminimu ir lietuvišku alučiu. Be to, lietuvių pramonininkų ir visuomenininkų tarpe įsigyta nuosirdžių bičiulių ir rėmėjų, kurie gyvai domisi mūsų sportininkų veikla ir pasižada ją visuomet paremti.

Į Naująją Valdybą, balsų dauguma, išrinkta sekančieji asmenys: J. Bubnovas, A. Kairėlis, V. Petronaitis, L. Šaulys, J. Petraitis, A. Šantaras ir Z. Jaunius. Naujoji Valdyba pareigoms pasiskirstė sekančiai: J. Bubnovas — pirmininkas, dr. A. Kairėlis — vicepirmininkas, dr. A. Kairėlis — vicepirmininkas, V. Petronaitis — sporto vadovas, L. Šaulys — sekretorius, J. Petraitis — kasininkas, agr. A. Šantaras ir Z. Jaunius — valdybos kandidatai. Atskirų sporto sekcijų vadovai prie valdybos liko tie patys: krepšinio ir tinklinio E. Čepelvičius, stalo teniso — R. Vėdegys ir šachmatų — agr. A. Šantaras.

Naujasis sporto klubo „Kovas“ pirmininkas, J. Bubnovas yra didelis sporto mėgėjas ir entuziastas, ilgą laiką buvęs to pat vardo šančių sporto klubo „Kovas“ valdybos nariu. Todėl linkėtina, kad naujoji valdyba nepabūgus visų sunkių sąlygų, burtų jaunimą prie sveikų ir gražių sporto tradicijų, kurias esame išsinešę iš tėvynės. Sportininkų ir visų kitų tautiečių dėmesiui pranešama, kad jau yra susitarta dėl revanšinių rungtynių su Independiente de Hurlingham krepšinio komanda, kurios įvyks balandžio 16 d., šeštadienį, Hurlingame. Smulkiau apie šias rungtynes pranešime sekančiame „Laiko“ nr.

* Kun. Pr. Garšva, M.L.C. rašo iš Šiaurės Amerikos, kad jis tikisi Velykas švęsti jau Argentinoje.

* Gen. Teodoras Daukantas, Visuomenininkų ir Kultūrininkų būrio pirmininkas ir uolus „Laiko“ bendradarbis, buvo rimčiau susirgęs, bet stropios gydytojų ir artimųjų priežiūros dėka pamažu sveiksta.

* Alb. Baranauskas, pirmi metal lankas Meno Mokyklą, reiškiasi puikiais tapybiniais gabumais.

SUSIVENIJIMAS LIETUVIŲ ARGENTINOJE,

š. m. kovo mėn. 19 d. (šeštadienį) 21 val. Dr. VINCO KUDIRKOS salėje, Gral. San Martin 5215, Lanus,

NAUJO PIANO ĮSIGIJIMO PROGA, RUOŠIA SPECIALŲ KONCERTĄ.

PO PROGRAMOS BENDRAS SUBUVIMAS BILITAI GAUNAMI PRIE ĮEJIMO.

Šia reta proga kviečiame visus skaitlingai dalyvauti.

PARENGIMŲ KOMISIJA

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

Savo aukomis lietuviškos spaudos darbą parėmė:

\$ 50: D. Šabūnaitė
\$ 40: M. Velikis
Po \$ 20: Ašaka, B. Gricis, E. Kundrotas, M. Krukauskas, J. Laurinaitis, T. Leščius, J. Markūnas, V. Suokaitė, E. Dovydaitytė, K. Leonavičius ir D. Zuozas.

\$ 18: A. Banys.
Po \$ 10: J. Baranauskas, M. Limba, A. Preikšienė, L. Samauskienė ir V. Tarducci.

Po \$ 5: J. Berteška, L. Olsevičiūtė ir R. Šakalyš.

Visiems aukotojams „Laiko“ administracija nuoširdžiai dėkoja.

VARGONAMS AUKOJO:

\$ 1000 — Gyvojo Rožančiaus Brolija, Avellaneda.

\$ 50: A. Banys.

\$ 20: B. Kasparienė.

Už aukas nuoširdų ačiū taria liet. Aušros Vartų par. klebonas.

LAIKO KNYGYNOS SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Maloniai prašome paimtas knygas saugoti švarias ir nelaikyti ilgiau kaip mėnesį, tuo palengvinant knygyno išlaikymą ir duodant progos pasinaudoti knygomis didesniai skaitytojų skaičiui.

Knygyno Vedėjas

PADEKA

E. Paužienė už padovanotas „LAIKO“ knygynui 3 vertingas knygas, nuoširdžiai dėkoja

Knygyno Vedėjas

PADEKA

Zuzanai Gulbinienėi, paaukojusiai altoriui užtiesimą ir Valerijai Rastauskieni už pasiūvimą vargonams uždengimo ir kitą nuolatinę pagalbą, nuoširdžiai dėkoja

Aušros Vartų par. klebonas

PADEKA

Gyvojo Rožančiaus Brolijai, Avellanedoje, už 1000 pežų auką vargonams, nuoširdžiai padėką reiškia Parapijos Klebonas

PRANEŠIMAS

Šv. Juozapo šventėje, kovo 19 d. 18.30 val. Aušros Vartų bažnyčioje bus laikomos vakarinės šv. Mišios. Po šv. Mišių bus palaiminimas. Kviečiama tautiečius atsilankyti.

DIDELIS KONCERTAS

naudojama „krikštynų“ proga, rengia Susivienijimas Lietuvių Argentinoje. Koncertas įvyks kovo 19 d. 21 val., Dr. V. Kudirkos vardo salėje, Av. San Martin 5215, Lanus Oeste.

* Vaclovas Rymavičius, šv. Cecilijos choro vadovas, su savo broliu Jonu, šv. Cecilijos choro nariu, atostogavo Caruhe, šūrus vandens gydyklose. Abu grįžo žymiai sustiprėję. Ta pačia proga pranešama, kad šv. Cecilijos choro repeticijos ateityje vyks normaliai, kiekvieną šeštadienį 6 val. vakaro.

* Prof. V. Staigaitis, tarnybos gavimo reikalais iš Kordobos atvyko į Buenos Aires ir apsisėjo pas p. J. Mikalaitį, c. Mansilla 3464.

* Konstruktorius K. Samuolis Rawson ligoninėje turėjo vidurių operaciją, kuri pasisekė gerai ir ligonis pamažu sveiksta savo namuose.

* Petras Baronas, Kanados Pacifico lėktuvų bendrovės inspektorius, tos bendrovės reikalais vėl lankėsi Buenos Airėse.

* Al. Mačiulienė, grožio saliono ir kirpyklos savininkė, kuris randasi c. San Lorenzo 2589, Martinez, turi didelę klientūrą, kurios didelę dalį sudaro aplinkinių rajonų gyvenančios lietuvaitės. P. p. Mačiuliai su dukrele šiemet atostogas praleido San Clemente de Tuyu.

* Elzbieta Dovydaitytė, buvusi rankdarbių mokytoja Lietuvoje, padovanojo Lietuvių Muzėjui šilkinę juostą ir staltiesę.

* L. Olasevičiūtė, savo kruopštaus darbo pastangomis pasistatė patogų ir gražų namą, į kurį jau persikėlė gyventi.

* E. ir A. Balkauskai sėkmingai verčiasi su maisto produktų prekyba. A. Balkauskas buvo sunkokai susirgęs ir yra nuolatinė gydytojų priežiūroje, bet paskutiniu laiku sveikata pagerėjo. Jų dukrė Maria, nors gimusi Argentinoje, puikiai skaito ir kalba lietuviškai.

* B. Kalistratovienė kovo 11 d., savųjų tarpe jaučiai atšventė savo gimtadienį.

* Už a. a. O. Procinskaitę-Pavolienę, nelaimingai žuvusią vasario 19 d., šv. Mišios bus laikomos liet. Aušros Vartų par. bažnyčioje kovo 19 d., 10.30 val. Mišias užprašė mirusios vyras Aleksandras Pavolis.

MR V. LIS AUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4015

„EL TIEMPO“ Semanario Lituanos
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416393

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

VIII METAI Nr. 136

17 DE MARZO

REKOLEKCIJOS ir VELYKŲ PAMALDOS LIETUVIAMS

įvyks Aušros Vartų parapijoje, Avellanedoje, sekančia tvarka:

DIDIJŲ KETVIRTADIENI, balandžio 7 d.

9 val. iškilmingos šv. Mišios ir procesija. šv. Komunija dalinama 7, 8 ir 9 val. 19.30 val. Gaudūs Verksmai ir Rekolekcijų pamokslas.

DIDIJŲ PENKTADIENI: balandžio 8 d.

8 val. Kryžiaus adoracija, Presanktifikacinės šv. Mišios ir Procesija. 19.30 val. Kryžiaus Keliai ir Rekolekcijų pamokslas.

DIDIJŲ ŠEŠTARIENI, balandžio 9 d.

7 val. Ugnies ir Vandens šventinimas ir iškilmingos šv. Mišios. 19.30 val. Gaudūs Verksmai ir Rekolekcijų pamokslas. Visą laiką klausoma išpažinčių.

VELYKŲ SEKMADIENI, balandžio 10 d.

6.30 val. Iškilminga Prisikėlimo Procesija, šv. Mišios ir Velykinis pamokslas.

7, 8, 9, 11.30 val. šv. Mišios.

10.30 val. Giedota Suma su pamokslu.

Visi lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti Didžiosios Savaitės giliai prasmingose pamaldose bei Rekolekcijose ir ypač iškilmingose Prisikėlimo pamaldose Velykų rytą.

Liet. Aušros Vartų parapijos Klebonas

* K. ir E. Leonavičiai vasaros atostogas praleido Mendoza. P. Emma Leonavičienė buvo sunkiau susirgusi, bet su gydytojų pagalba sveikata ir vėl pagerėjo.

* J. ir O. Senuliai nusipirko Adrogo naują namą, į kurį jau persikėlė gyventi. O. Samulienė paskutiniu laiku lydi nepasisekimai, dar nepagijus pilnai iš po dvigubos operacijos, nusilaužė koją.

* P. Žukauskienė gavo iš Lietuvos liūdną žinią, kad ten mirė jos mamytė.

* J. ir Julia Romančikiai su sūnum, praleidę atostogas Mar del Platoy, grįžo atgal į Buenos Aires.

* S. Kundrotas su savo sunkvežimiu daro dideles keliones po visą Argentiną. Paskutiniu laiku yra išvykęs į Mendoza ir kitas tolimas vietas.

BERISSO

PRANEŠIMAS

Beriso lietuviams pamaldos bus laikomos kovo 20 d., sekmadienį. Didžiąją Savaitę pratomos lietuviams rekolekcijos, kurios įvyks parapijos bažnyčioje.

VIEŠA PADEKA

1955. vasario 18 d. mirus A. Žemaitiui, „Mindaugo“ dr-jos valdybai, visiems mindaugiečiams ir V. Poviloniui už gėles ir patarnavimą bei visiems pareiškusiems užuojau-

tą mums liūdesio valandoje, reiškiamo viešą padėką!

Ona Žemaitienė ir sūnūs

PADEKA

Vasario 16-tos minėjimo proga, kun. K. Černiauskui atlaikiusiam pamaldas, agr. A. Šantarui už įdomią paskaitą, programos artistams J. R. Petroniui ir O. Simenyteli ir K. Misiūnui už sveikinimus Liet. Radio valandėles vardu, ir kt. svečiams, taria lietuvišką ačiū

Mindaugo Draugijos Valdyba

* Mindaugo Draugija, kovo 5 d. buvo suruošusi jaučius karnavalus, sutraukusius daug lietuviško jaunimo.

* Vasario 18 d. mirė a. a. Antanas Kazlauskas, 58 m. amžiaus. Veliomis buvo kilęs iš Krilių k., Kamajų vl., Rokiškio apskr. Palaidotas Eva Peron kapuose.

MIRAMAR

* M. ir J. Vasilaiškai, pensiono savininkai Miramar pajūryje, šiemet nesutalpino visų norėjusių pas juos vasaroti svečių.

* P. ir A. Dūdai taip pat nuosavose patalpose priima vasarotojus ir džiaugiasi gražiai augančia savo šeimynėle.

* P. ir S. Balkauskai verčiasi daržovių prekyba. Jų sūnus Antanas, apsisėdęs Buenos Aires, išvyko atlikti plaukiojimo praktikos stažą žvejų laivais į Pietų ašigali.

Balandžio 17 d., 18 val., Atvelykio sekmadienyje, Lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje, Mendoza ir Brasil, Avellaneda,

NAUJŲJŲ VARGONŲ SKOLAI ISMOKĖTI,

ruošiamas

DIDELIS RELIGINIS KONCERTAS

PROGRAMOJE:

1. Parapijos choras

išpildys garsiusius Mozarto, Bethoveno, Haendelio, Schuberto ir kit. kūrinius.

2. Koncertistas A. Scardino

(buvęs Venecijos S. Marco bazilikos vargonininkas ir choro dirigentas) išpildys naujaisiais vargonais Bacho fugas, Martini, Veracini ir kit. kompozicijas.

3. Pagarsėję teatry solistai J. C. Malatesta, A. R. Dallope ir kt.

dalyvaujant smuikininkams išpildys Gounod, Franco, Stradella ir kit. giesmes.

Nepraleiskime gražios progos atgaivinti savo dvasią pasaulinio garso religiniu menu!

ĮEJIMAS — LAISVA AUKA